

Број: 2804

Датум: 21.11.2017. године

Анализа здравственог стања становништва Браничевског округа за 2016. годину

I УВОД

Анализа здравственог стања становништва одређене територије спроводи се у циљу његовог побољшања и даљег унапређења, на основу сагледавања прихваћених показатеља (индикатора).

Анализа здравственог стања становништва Браничевског округа за 2016. годину подразумевала је сагледавање основних демографских и здравствених показатеља у циљу дијагностиковања проблема и потреба одређених категорија становништва, и на основу тога идентификовање мера и активности за очување и унапређење здравља становника посматране територије. Само познавањем здравствених потреба и проблема становништва могуће је добро организовати здравствену службу, планирати квалитетну здравствену заштиту и донети најбоље одлуке у здравственој политици на који начин расподелити увек ограничене ресурсе намењене побољшању здравља људи.

Сprovedена анализа здравственог стања становништва Браничевског округа базирана је на рутинским подацима демографске и здравствене статистике и представља пресек здравственог стања становништва у 2016. години.

II ГЕОГРАФСKE И ДЕМОГРАФСKE КАРАКТЕРИСТИКЕ БРАНИЧЕВСКОГ ОКРУГА

2.1. Географске карактеристике

Браничевски округ се налази у североисточном делу Републике Србије и простире на површини од 3.857 км², између Јужно-Банатског, Подунавског, Поморавског и Борског округа. Према конфигурацији земљишта припада брдско-планинско-равничарској регији, ограничен са западне стране реком Великом Моравом, са северне и источне Дунавом, а са јужне стране ланцем који чине Бељаница, Хомолске планине и Северни Кучај. Растојање између најудаљенијих тачака у округу износи 99 км, а то су ушће Велике Мораве у Дунав и део општине Жагубица према Бору. Удаљеност крајњих јужних и северних страна као и источних и западних износи

85 км. Браничевски округ административно је подељен на девет општина: Велико Градиште, Голубац, Жабари, Жагубица, Кучево, Мало Црниће, Петровац и град Пожаревац са градским општинама Пожаревац и Костолац. Ове административне целине имају укупно 189 насеља и то град Пожаревац 27, општина Велико Градиште 26, општина Голубац 24, општина Жабари 15, општина Жагубица 18, општина Кучево 26, општина Мало Црниће 19 и општина Петровац на Млави 34 насеља.

2.2. Демографске карактеристике

На територији Браничевског округа, према Процени броја становника Републичког завода за статистику Републике Србије за 2016. годину, публикованог 30.06.2017. године, живи укупно 172515 становника, са просечном густином насељености од 45 лица по 1 км² (табела бр.1). У периоду од 2006. до 2016. године број становника се континуирано смањивао, тако да је сада за 11,8% мањи од броја у почетној години посматрања (графикон бр. 1).

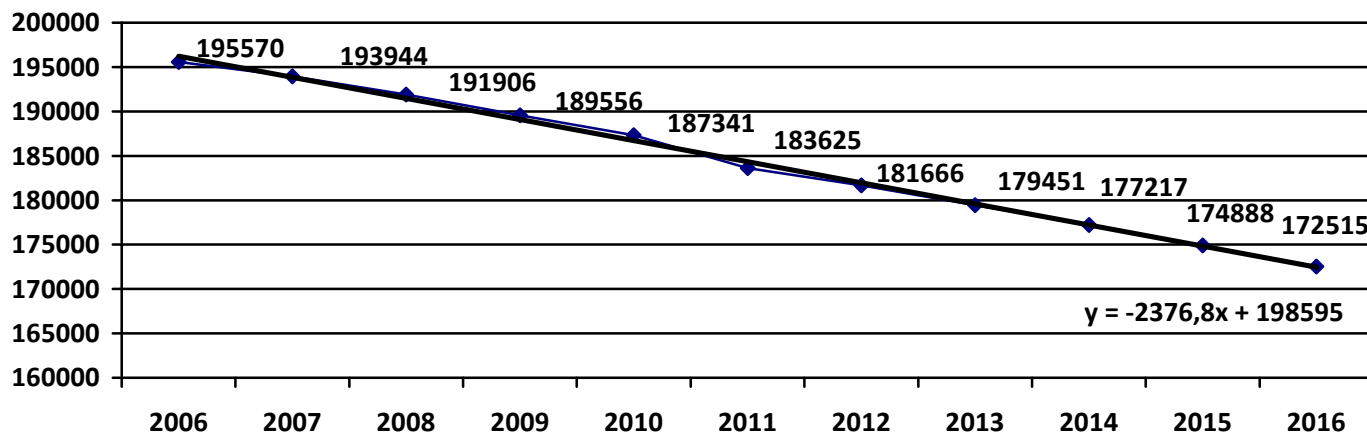
**Табела 1. Старосна структура и индикатори природног кретања становништва
Браничевског округа у 2016. години**

ОПШТИНА/ ОКРУГ	СТАНОВНИШТВО*				Структура становништва по добним групама*						Очекивано трајање живота живорођене деце 2014-2016**	
	Укупно	На 1 км ²	Просечна старост	Индекс старења	Пред- школска (0-6)	Школска деца (7-18)	Жене генер. доба (15-49)	Одрасли (19 и више)	Радно- способни (15-64)	Стари (65 и више година)	М	Ж
Велико Градиште	16.478	48	45,3	181,8	921	1.883	3.392	13.673	10.195	4.147	69,7	78,5
Голубац	7.668	21	47,5	218,6	305	868	1.421	6.495	4.799	2.077	70,0	75,2
Жабари	10.097	38	47,2	218,4	487	1.100	1.847	8.509	6.082	2.841	72,4	75,4
Жагубица	11.708	15	48,1	232,2	518	1.287	2.047	9.903	7.009	3.391	73,4	79,5
Кучево	13.851	19	48,2	236,1	570	1.517	2.444	11.764	8.426	3.927	70,1	76,7
Мало Црниће	10.402	39	46,3	198,6	483	1.194	2.017	8.725	6.464	2.708	68,8	77,6
Петровац	28.991	44	46,0	196,5	1.431	3.186	5.951	24.373	18.181	7.374	71,7	77,5
Пожаревац	73.320	154	42,3	129,7	4.759	9.458	16.600	59.104	48.716	13.686	71,7	76,9
БРАНИЧЕВСКИ ОКРУГ	172.515	45	44,8	170,6	9.474	20.493	35.719	142.546	109.872	40.151	71,8	77,4

* Процена становништва за 2016. годину, Републичког завода за статистику Р. Србије, публиковано 30.06.2017. год.

*** Витални догађаји у Републици Србији, 2016. године, публиковано 30.06.2017. године

Графикон 1. Кретање броја становника на територији Браничевског округа у периоду од 2006. до 2016. године

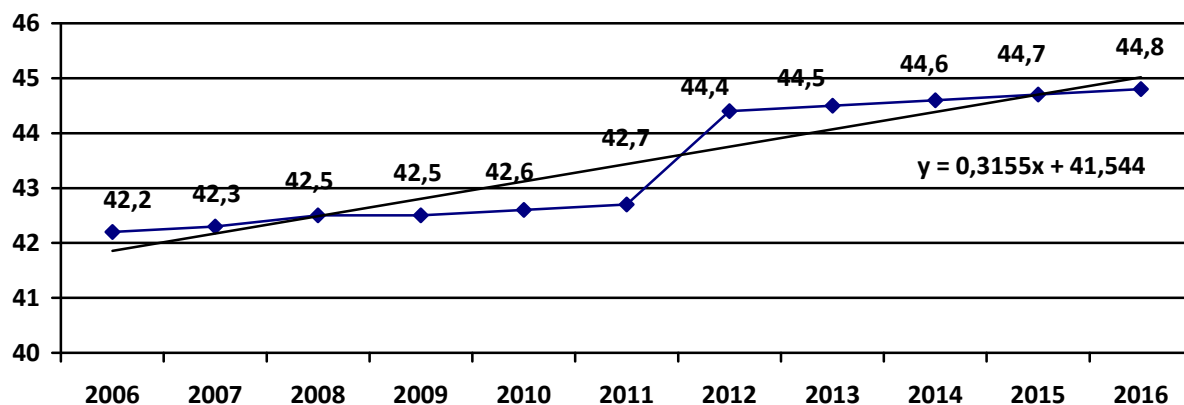
На територији Браничевског округа, према подацима Републичког геодетског завода, по површини коју заузима, највећа општина је општина Жагубица са 760 км² док највише становника има град Пожаревац са 73320 становника.

Према Процени становништва за 2016. годину, удео становника са 65 и више година (40151) у укупном броју становника за Браничевски округ (172515) износи 23,27% што показује да популација која живи на територији посматраног округа припада старој популацији (удео старих са 65 и више година преко 10%).

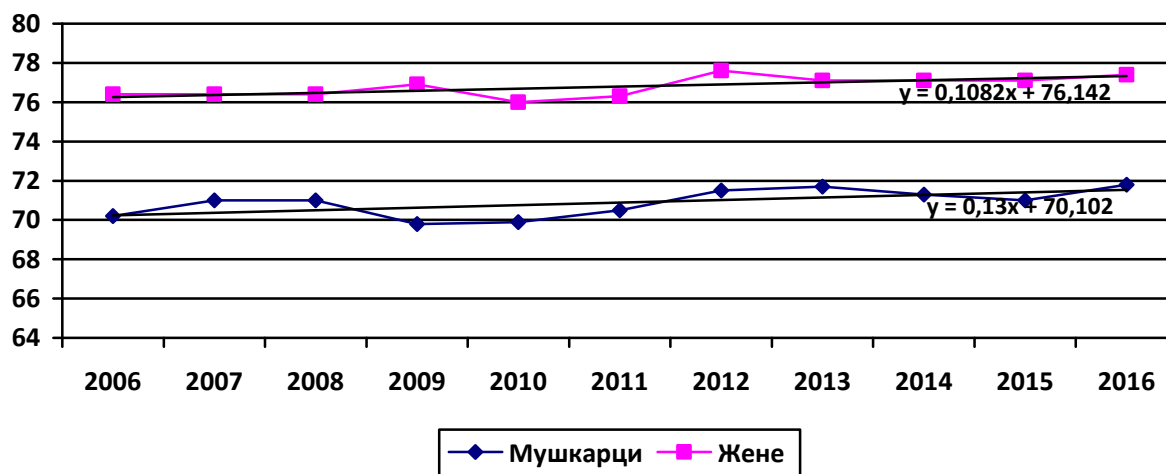
Индекс старења становништва (однос броја старих са 60 и више година и младог становништва од 0 до 19 година) за територију Браничевског округа износи 170,6 што је показатељ старења нације (индекс преко 40).

Када се посматра просечна старост становника у периоду од 2006. до 2016. године, уочава се пораст ове вредности од 6,2% у односу на почетну годину посматрања (графикон бр. 2).

Графикон 2. Просечна старост становника Браничевског округа у периоду 2006-2016. године

Графикон 3. Очекивано трајање живота на рођењу код оба пола на територији Браничевског округа у периоду од 2006-2016. године

У посматраном периоду се уочава благо повећање очекиваног трајања живота код оба пола са 70,2 на 71,8 године код мушкараца и са 76,4 на 77,4 година код жена (графикон бр. 3).

2.3. Виталне карактеристике

Виталне карактеристике Браничевског округа посматране су кроз природна кретања становништва и показатеље природног кретања становништва, односно рађање и умирање (наталитет и морталитет) (табела бр. 2).

Табела 2. Природно кретање становништва и показатељи природног кретања становништва Браничевског округа у 2016. години (Витални догађаји)

Б р.	ОКРУГ/ ОПШТИНА	*Број становника	Број живорођ деце у 2016. г.	Укупан број умрлих у 2016. г.	Број умрле Одојч. у2016.г	Стопа ната- литета	Стопа општег мортали- тета	Природ. прираш- тај	Стопа природ прираш.	Стопа мортал Одојч.	Виталн индекс
1	БРАНИЧЕВСКИ ОКРУГ	172515	1237	3197	9	7,17	18,53	-1960	-11,36	7,28	38,69
1	Велико Градиште	16478	137	327	2	8,31	19,84	-190	-11,53	14,60	41,90
2	Голубац	7668	40	159	0	5,22	20,74	-119	-15,52	0,00	25,16
3	Жабари	10097	51	250	0	5,05	24,76	-199	-19,71	0,00	20,40
4	Жагубица	11708	75	242	0	6,41	20,67	-167	-14,26	0,00	30,99
5	Кучево	13851	65	375	0	4,69	27,07	-310	-22,38	0,00	17,33
6	Мало Црниће	10402	50	237	1	4,81	22,78	-187	-17,98	20,00	21,10
7	Петровац	28991	202	553	2	6,97	19,07	-351	-12,11	9,90	36,53
8	Пожаревац	73320	617	1054	4	8,42	14,38	-437	-5,96	6,48	58,54

* Подаци су преузети из Публикације Витални догађаји у Републици Србији 2016. године.

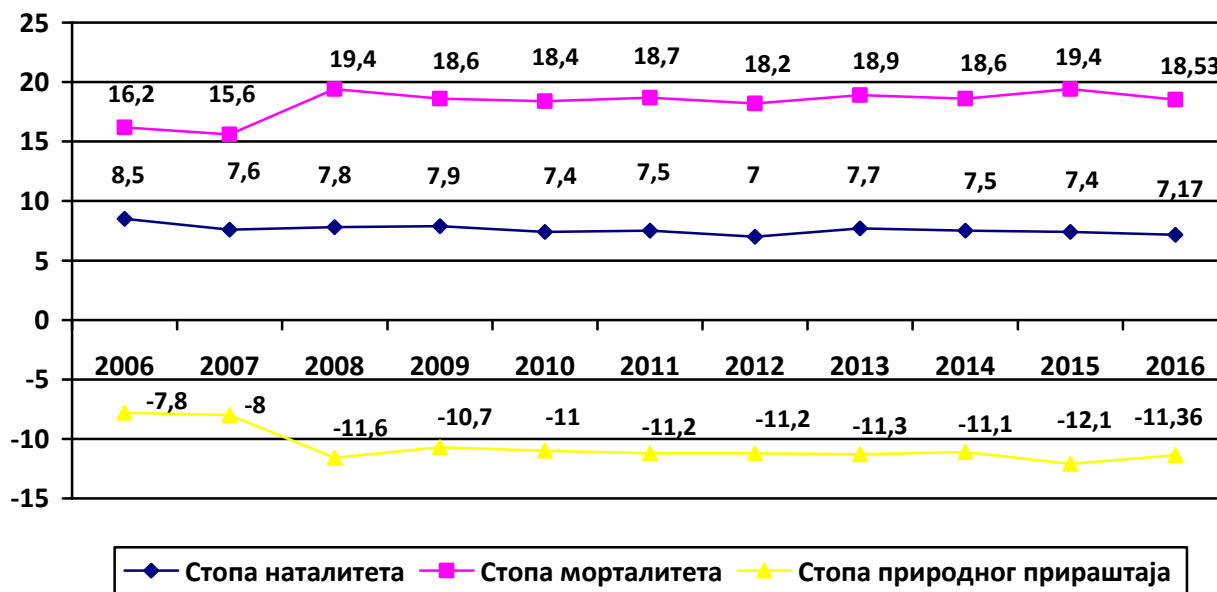
На територији Браничевског округа, према последњим званичним подацима Републичког завода за статистику који се односе на 2016. годину, бележи се ниска стопа наталитета од 7,17/1000 (мање од 15/1000), док је стопа општег морталитета висока и износи 18,53%. У периоду од 2006-2016. године, вредност стопе наталитета је опала са 8,5 на 7,17 живорођених на 1000 становника, док је вредност стопе општег морталитета порасла са 16,2 на 18,53 умрлих на 1000 становника

Поред наведених индикатора посматрани су још и веома важани витални показатељи, као што су стопа природног прираштаја, односно разлика између живорођених и умрлих на 1000 становника у 2016. години на територији Браничевског округа и витални индекс који представља рационалност природног прираштаја.

Стопе природног прираштаја у 2016. години на поменутој територији су веома ниске са негативним вредностима у свим општинама, где је забележено чак -22,38% у Кучеву, -19,71% у Жабарима, -17,98% у Малом Црнићу, -15,52% у Голубцу, -14,26% у Жагубици, -12,11% у Петровцу на Млави, -11,53% у Великом Градишту и -5,96% у Пожаревцу. Витални индекс (Број живорођених/Број умрлих*100), показује да су Кучево, Жабари и Мало Црниће општине где је најмањи број живорођених у односу на 100 умрлих лица у 2016. години. Стопа природног прираштаја у периоду 2006-2016. године опала је са -7,8 на -11,36 (графикон бр.4).

Графикон 4. Показатељи природног кретања становништва на територији Браничевског округа у периоду од 2006. до 2016. године.

Стопа на 1000

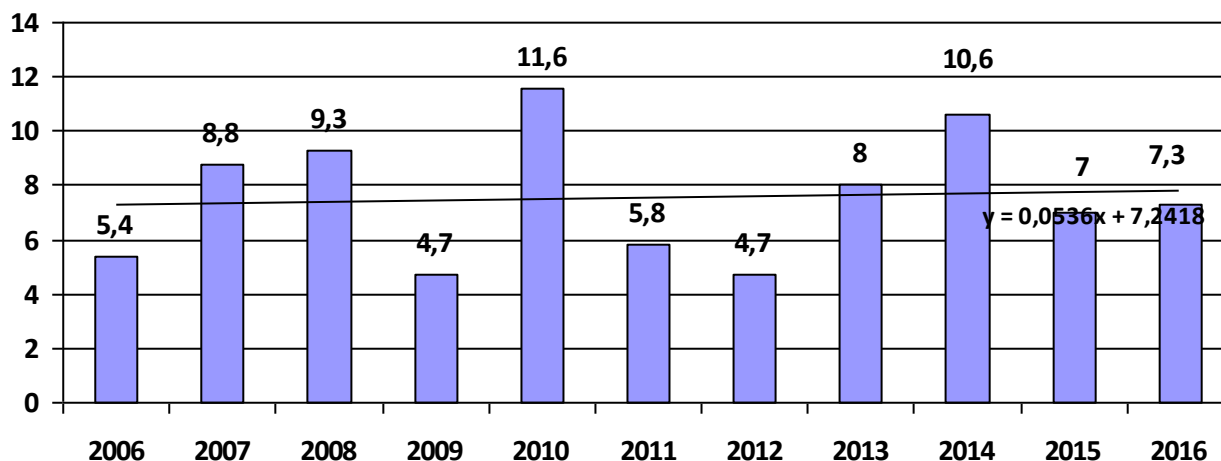

Смртност одојчади као веома важан индикатор здравственог стања становништва представља важан показатељ доступности здравствене заштите, адекватности и квалитета пружених здравствених услуга као и нивоа социјално-економског развоја земље. Стопа морталитета одојчади у 2016. години, на територији Браничевског округа износи 7,28%. Кретање ове стопе у периоду од 2006-2016. године показује благо повећање вредности (линија тренда: $y=0,0536x+7,2418$), што указује на погоршање социоекономских услова транзиције у којој се наша земља налази и стања у здравственом систему (графикон бр. 5).

Графикон 5. Стопа морталитета одојчади на територији Браничевског округа у периоду 2006-2016. година

Стопа на 1000

2.4. Социо-економски показатељи повезани са здрављем

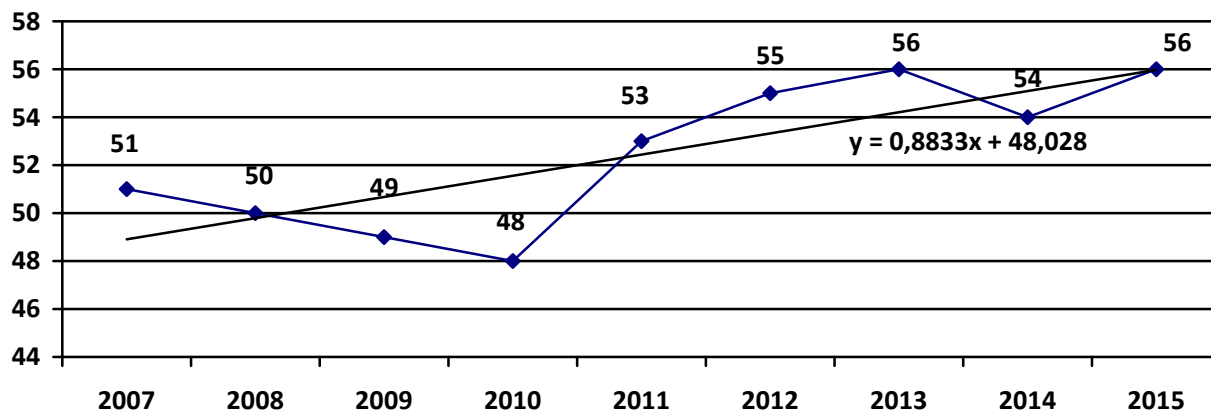
Према подацима Републичког завода за статистику о броју запослених у Републици Србији, (годишњи просек израчунат као аритметичка средина два стања, марта и септембра 2015. године), на територији Браничевског округа, било је 26320 запослених лица у привредним друштвима, предузећима, установама, задругама и другим организацијама, 7341 приватних предузетника (лица која самостално обављају делатност и запослени код њих) и 7606 регистрованих индивидуалних пољопривредника, што представља укупно 236 запослених на 1000 становника.

На основу података Националне службе за запошљавање, на дан 31.12.2015. године, на територији Браничевског округа, регистровано је 9637 незапослених лица, односно 56 лица нема запослење на 1000 становника. Од приказаног броја незапослених (9637), 5046 или 52,4% биле су жене.

За разлику од периода 2007-2010. године, када је стопа незапослености континуирано опадала, међутим од 2010. године незапосленост на територији Браничевског округа је у порасту (графикон бр. 6).

Графикон 6. Стопе незапослених у Браничевском округу у периоду од 2007. до 2015. године

Стопа на 1000

Просечне зараде утврђене на основу Закона о раду („Сл. гласник РС”, број 24/2005 и 61/2005) без пореза и доприноса, по запосленом у 2015. години на територији Браничевског округа износиле су 43761 РСД, што је у поређењу са претходном годином мање за 0,48%.

III ОПШТИ ПОКАЗАТЕЉИ ЗДРАВСТВЕНОГ СТАЊА СТАНОВНИШТВА

Здравствено стање становништва, као предуслов укупног економског развоја друштва, представља мултидимензионалну карактеристику популације и условљено је низом фактора међу којима су индивидуално понашање, период раног раста и развоја, животна средина, социјално економски развој и активности здравствене службе.

Најчешће коришћени индикатори здравственог стања становништва су: општи морбидитет, морбидитет од одређених болести, морталитет, апсентизам и инвалидност.

3.1. Општи морбидитет

Општи морбидитет као индикатор здравственог стања становништва на територији Браничевског округа, у овој анализи, посматран је кроз *Извештаје о обољењима, стањима и повредама* на нивоу домова здравља посматраног округа.

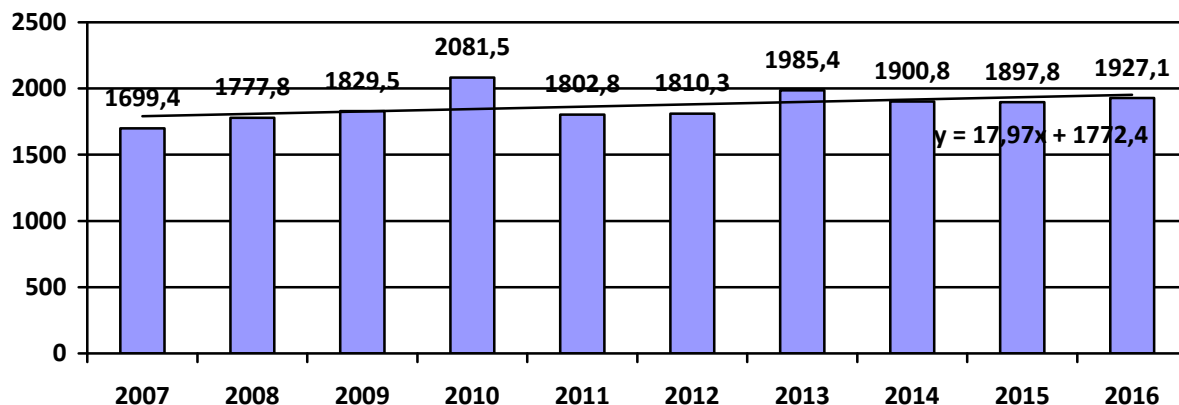
3.1.1. Морбидитет на нивоу примарне здравствене заштите

Општи морбидитет на нивоу домова здравља Браничевског округа посматран је у оквиру служби за здравствену заштиту: мале и предшколске деце, школске деце, жена, медицине рада, опште медицине и стоматологије.

У 2016. години на нивоу свих домова здравља Браничевског округа регистровано је у поменутим службама, без стоматологије укупно 332450 обољења, са општом стопом морбидитета од 1927,08%. Према броју корисника здравствене заштите на нивоу округа (172515 становника), може се закључити да у просеку на сваког становника долазе по 2 обољења. Општа стопа морбидитета је у посматраном периоду, од 2007-2016. године порасла 13,4% (графикон бр. 7).

Графикон 7. Општа стопа морбидитета у примарној здравственој заштити на територији Браничевског округа у периоду од 2007-2016. године

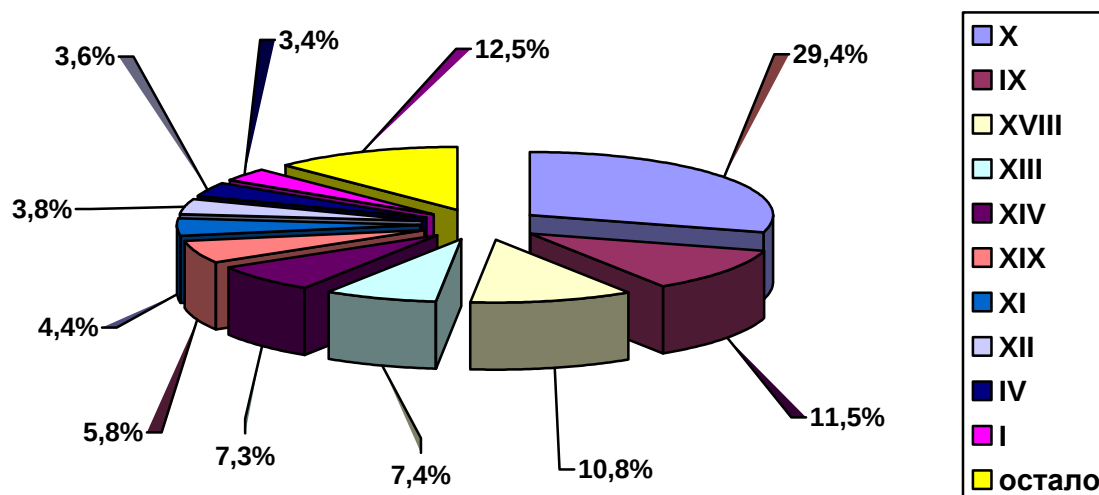
Стопа на 1000

Десет водећих група обољења по 10 МКБ у Браничевском округу, регистроване на нивоу примарне здравствене заштите у 2016. години (графикон бр. 8), биле су:

1. Болести система за дисање (X група) (29,39%)
2. Болести система крвотока (IX група) (11,51%)
3. Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази (XVIII група) (10,79%)
4. Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива (XIII група) (7,43%)
5. Болести мокраћно-полног система (XIV група) (7,34%)
6. Повреде, тровања и последице деловања спољних фактора (XIX група) (5,85%)
7. Болести система за варење (XI група) (4,40%)
8. Болести коже и болести поткожног ткива (XII група) (3,86%)
9. Болести жлезда са унутрашњим лучењем, исхране и метаболизма (IV група) (3,59%)
10. Заразне болести и паразитарне болести (I група) (3,36%)

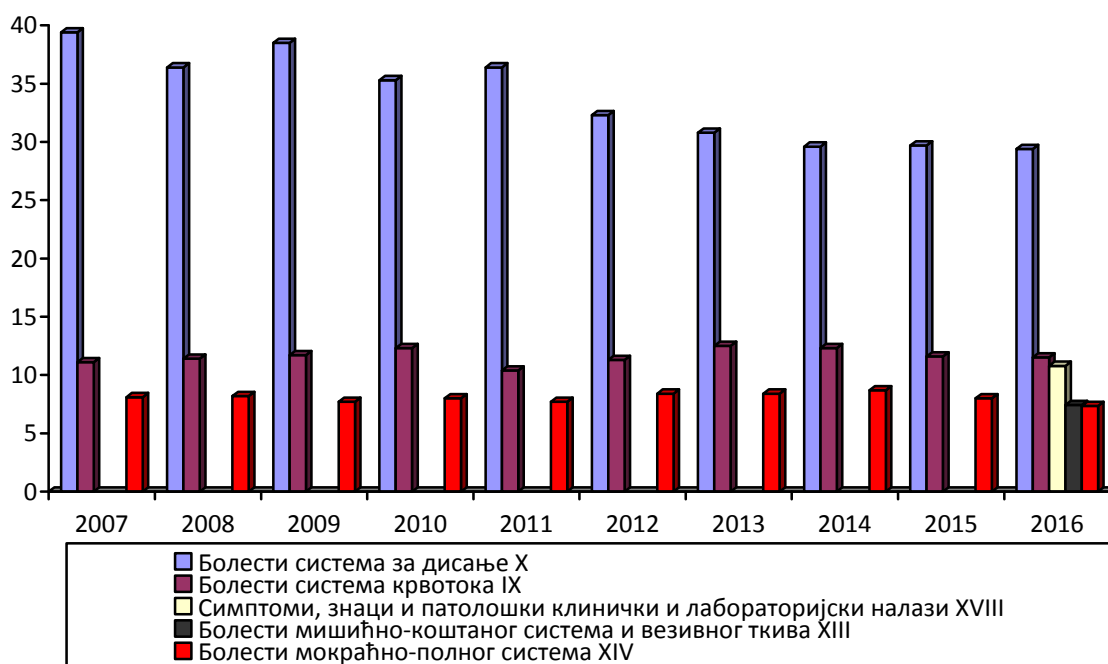
Графикон 8. Десет најчешћих група обољења по МКБ 10 регистрованих у Домовима здравља Браничевског округа 2016. године

Анализирајући морбидитет, односно обољења регистрована у службама домова здравља Браничевског округа у 2016. години, може се рећи да убедљиво прво место заузимају Болести система за дисање као и у целом посматраном периоду од 2007-2016. године. У 2016. години Болести система крвотока су у благом паду у односу на претходну годину, Болести мокраћно-полног система су заузеле пето место, док су на трећем и четвртном месту Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази и Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива (графикон бр.9).

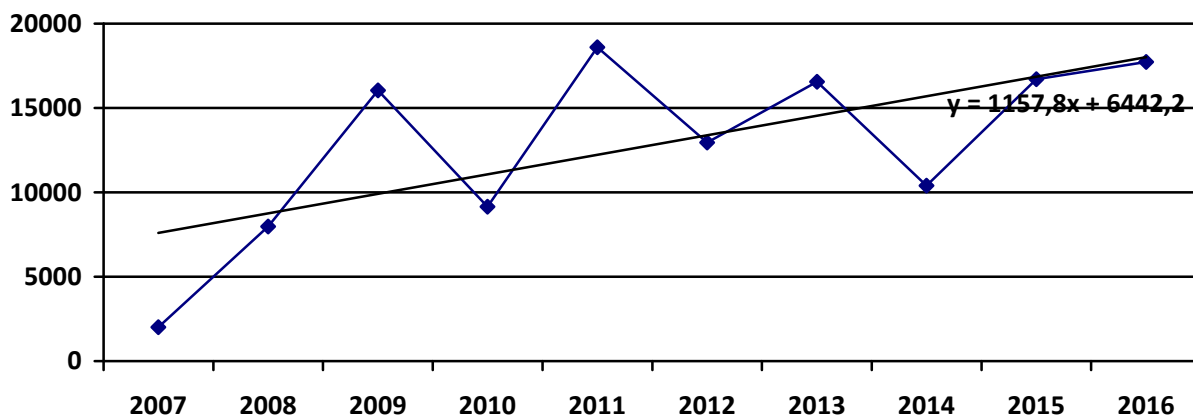
Графикон 9. Учешће водећих група болести у општем морбидитету у примарној здравственој заштити Браничевског округа у периоду 2007-2016. године
%

Према годишњем Извештају о кретању заразних и паразитарних болести на територији Браничевског округа у 2016. години, пријављено је укупно 17725 оболелих лица, што је за 1011 лица или 6,05% више у односу на претходну годину. Број пријављених лица варира из године у годину у зависности од епидемиолошке ситуације, али се у периоду 2007-2016. године уочава растућа линија тренда (графикон бр. 10).

Графикон 10. Број пријављених лица од заразних и паразитарних оболења на територији Браничевског округа у периоду 2007-2016. године

Водеће место међу пријављеним заразним болестима за територију посматраног округа као и у претходне три године заузимају: influenza virus non identificatum, Varicella, Scabies и Diarrhoea et gastroenteritis.

Учесталост заразних болести у Браничевском округу, у 2016. години, приказана је у табели број 3.

Табела 3. Регистроване заразне болести на територији Браничевског округа у 2016. години

Rang.	ОБОЉЕЊЕ	Број оболелих у 2016. години	Индекс
1.	Influenza, virus non identificatum	14881	83,95
2.	Varicella	1759	9,92
3.	Scabies	323	1,82
4.	Diarrhoea et gastroenteritis	286	1,61
5.	Angina streptococcica (Pharyngitis)	109	0,61
6.	Mononucleosis infectiosa	64	0,36
7.	Pneumonia viralis, non specificata	51	0,29
8.	Tonsilitis acuta	43	0,24
9.	Scarlatina (Šarlah)	29	0,16
10.	ТБЦ-потврђена бактериолошки и хистолошки	27	0,15
11.	Остале	153	0,86
СВЕГА		17725	100,0

Проблем који постоји од раније а односи се на пријављивање заразних болести, може се рећи да је у 2016. години било боље пријављивање заразних болести и остварена је боља сарадња и са државним здравственим установама и са установама приватног здравственог сектора.

На територији Браничевског округа у 2016. години није било смртних случајева од заразних болести, док је на територији оба округа (Браничевског и Подунавског)

забележена мања стопа mortalитета од заразних болести у односу на претходну годину и она износи 1,04/100.000.

На територији оба посматрана округа у 2016. години, није било оболелих од пертусиса и рубеле. У току 2016. године, бележи се смањен број оболелих од паротитиса (4 регистрованих оболелих) у односу на претходну годину (7 регистрованих оболелих) и није било регистрованих оболелих од морбила.

Према закључцима изнетим од стране комисије за контролу и праћење кретања заразних и паразитарних болести, епидемиолошка ситуација заразних болести на територији Браничевског округа у 2016. години, је уобичајена.

3.1.2. Хронична незаразна обољења

Хронична незаразна обољења као болести савременог доба, на жалост, у сталном су порасту и законски подлежу обавезној пријави и одјави према Правилнику о обрасцу регистра и начину његовог вођења, обрасцу пријаве и поступку пријављивања и одјављивања одређених болести („Сл. гласник РС”, бр. 2/1980-97, 42/1986-2882). У поменута обољења спадају: рак и леукемија, ендемска нефропатија, психозе, шећерна болест, реуматска грозница, прогресивно мишићне дистрофије, хемофилија, хронична инсуфицијенција бубрега, наркоманија, коронарне болести срца и опструктивне болести плућа, а поред ових у протеклом периоду од доношења поменутог Правилника, била су праћена у појединим општинама и следећа обољења: церебрална парализа, мултипла склероза и цистична фиброза.

Проблем који је присутан када су поменуте болести у питању у нашој средини је нередовно пријављивање и одјављивање истих, како од стране државног тако и приватног сектора. Стога подаци у постојећим регистрима оболелих од хроничних незаразних болести не говоре о преваленци ових обољења, већ само о величини проблема.

Према подацима са којима располаже Завод за јавно здравље Пожаревац, мора се нагласити да је у 2016. години, број регистрованих хроничних незаразних обољења приказан као збир приспелих пријава/одјава ових болести из здравствених установа и констатованих дијагноза из Потврда о смрти лица која су боловала од хроничних незаразних болести, било да су оне основни или пратећи узрок смрти. Зато дајемо приказ регистрованих хроничних незаразних обољења у 2016. години са територије Браничевског округа из ова два извора података (Табела 4).

Табела 4. Приказ броја регистрованих хроничних незаразних обољења на територији Браничевског округа у 2016. години

Регистрована хронична незаразна обољења	Извор података		Укупно
	Пријаве из здравствених установа	Образац Потврда о смрти	
Рак и леукемија**	-	497	497
Ендемска нефропатија	-	-	-
Психозе	8	3	11
Шећерна болест**	568	433	1001
Реуматска грозница	-	-	-
Прогресивно мишићне дистрофије	-	1	1
Хемофилија	-	-	-
Хронична инсуфици.бубрега	40	191	231
Наркоманија	8	-	8
Акутни коронарни синдром*	573	241	814
Опструктивне болести плућа	60	260	320
Мултипла склероза	-	1	1
Цистична фиброза	-	-	-
Дечија церебрална парализа	-	-	-
СВЕГА	1257	1627	2884

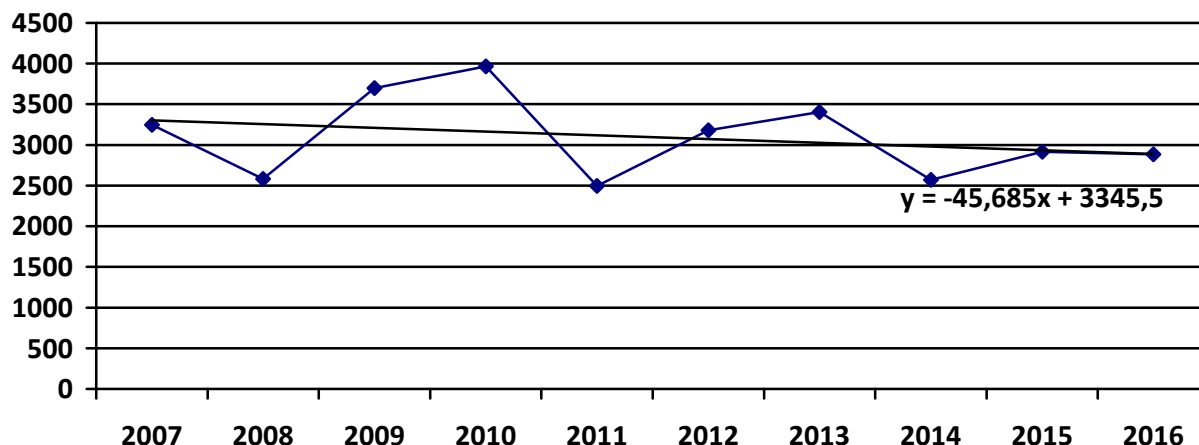
* За акутни коронарни синдром узет је податак у првој колони /пријаве здравствених установа/ са одељења епидемиологије, а у другој колони налази се укупан број коронарних болести из потврда о смрти.

** По истом принципу су уписани подаци за : рак и леукемију и шећерну болест.

Анализирајући посматране болести, може се рећи да су, на територији Браничевског округа, најчешћа хронична незаразна обољења: шећерна болест, акутни коронарни синдром и малигне болести. Број регистрованих хроничних незаразних обољења у посматраном периоду 2007-2016. године варира, са највећим вредностима 2010. године, али се ипак уочава тренд опадања броја регистрованих лица (графикон бр. 11).

Графикон 11. Број регистрованих хроничних незаразних обољења на територији Браничевског округа у периоду од 2007-2016. године

Обзиром да малигна обољења, због посебног социомедицинског значаја захтевају посебну пажњу, на овом месту ћемо приказати број оболелих особа и сирову стопу инциденце од ове болести према полу (број новооболелих М/број мушког становништва*1000 и број новооболелих Ж/број женског становништва*1000) на територији Браничевског округа у 2015. години (Табела 5).

Подаци за оболеле од малигних болести (рак и леукемија) преузети су из Националног регистра за рак (Кан Рег 4) које прикупља Центар за контролу болести Завода за јавно здравље Пожаревац из здравствених установа на територији Браничевског и Подунавског округа. Наглашавамо да последње званичне стопе инциденце оболелих од малигних болести, након што су прикупљени подаци употпуњени од стране Института за јавно здравље Србије, пријавама из здравствених установа са територије целе републике, су из 2015. године, и приказујемо их у табели број 5.

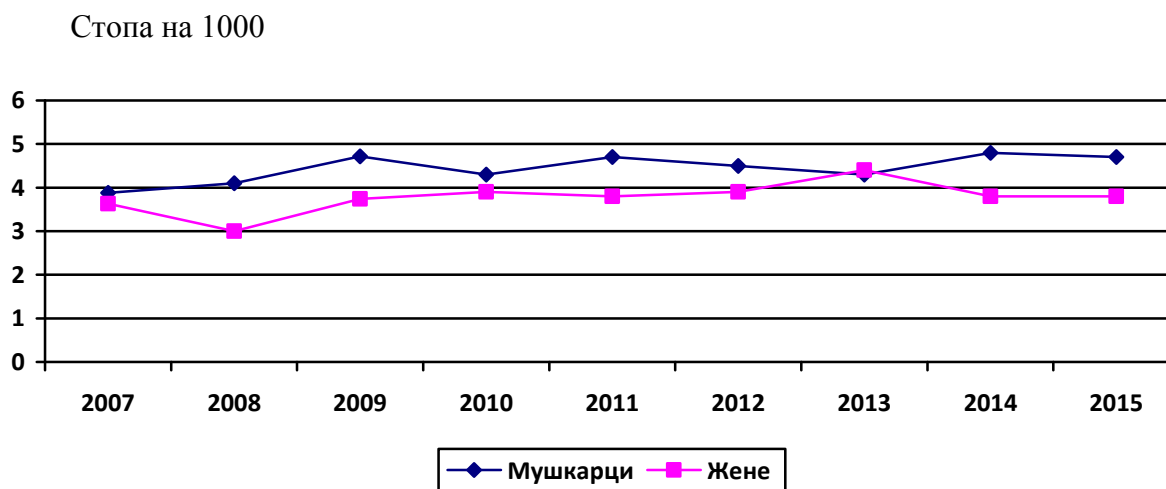
Код пријављивања оболелих од малигних болести присутан је проблем подрегистрације, тј. нередовно пријављивање и одјављивање истих, како од стране државног, тако и приватног сектора.

Табела 5. Приказ броја оболелих од малигних болести по полу и по општинама на територији Браничевског округа у 2015. години

Територија	Мушки пол		Женски пол	
	Број оболелих	Стопа инциденце	број оболелих	Стопа инциденце
Велико Градиште	40	4,94	27	3,14
Голубац	26	6,81	10	2,51
Жабари	32	6,22	20	3,82
Жагубица	22	3,76	18	2,98
Кучево	30	4,32	20	2,76
Мало Црниће	19	3,58	17	3,19
Петровац на Млави	60	4,16	61	4,07
Пожаревац	168	4,71	167	4,37
Браничевски округ	397	4,66	340	3,79

Посматрајући број оболелих од малигних болести према полу, уочава се да у свим општинама Браничевског округа (осим Петровца на Млави), мушкарци чешће оболевају од малигних обољења. Међутим, анализирајући период од 2007-2015. године уочава се пораст вредности стопе инциденце од малигних болести код оба пола. У последњој години посматрања у поређењу са претходном годином, стопа инциденце код особа мушког пола је у благом паду док је вредност стопе инциденце код особа женског пола непромењена (графикон бр.12).

Графикон 12. Стопа инциденце од малигних болести по полу на територији Браничевског округа у периоду од 2007-2015. године

На основу броја Пријава из здравствених установа, које су достављене у Одељење за превенцију и контролу незаразних болести Завода за јавно здравље Пожаревац, у току

2016. године, укупан број новооболелих од шећерне болести по полу и по општинама Браничевског округа приказали смо у табели број 6.

Табела 6. Приказ броја оболелих од шећерне болести по полу и по општинама на територији Браничевског округа у 2016. години

Територија	Мушки пол		Женски пол	
	број оболелих	Стопа инциденце	број оболелих	стопа инциденце
Велико Градиште	30	3,76	32	3,77
Голубац	13	3,46	4	1,02
Жабари	16	3,19	19	3,74
Жагубица	22	3,82	30	5,05
Кучево	21	3,10	27	3,82
Мало Црниће	18	3,45	16	3,08
Петровац на Млави	47	3,30	40	2,71
Пожаревац	111	3,14	122	3,22
Браничевски округ	278	3,30	290	3,28

Посматрајући број оболелих од шећерне болести према полу, уочава се да у већини општинама Браничевског округа (осим Голупца, Малог Црнића и Петровца на Млави), жене чешће оболевају од шећерне болести.

3.1.3. Апсентизам и инвалидност

Апсентизам, односно привремена одсутност са посла, као и инвалидност, односно свако ограничење или немогућност због недостатка, обављања неке активности на начин који се сматра нормалним за људско биће су веома важни показатељи здравственог стања становништва. Недостатак је објективна појава и може се доказати медицинским дијагностичким поступком, док је инвалидност релативна и зависи од врсте и степена оштећења као и од посла којим се особа бави, односно вештина које су јој у послу потребне. Анализа ових показатеља је веома важна за здравствену службу како би благовремено предузела мере специфичне превенције на нивоу примарне превенције као и мере лечења и рехабилитације оболелих лица.

Према подацима са којима располаже Завод за јавно здравље Пожаревац из Извештаја о привременој неспособности – спречености за рад у току 2016. године, на територији Браничевског округа регистровано је укупно 14854 случајева апсентизма са 354422 дана одсуствовања са посла. У поређењу са претходном годином, број случајева апсентизма је већи за 4,5% а број дана одсуствовања са посла је већи за 6,7% у односу на претходну годину (табела 7).

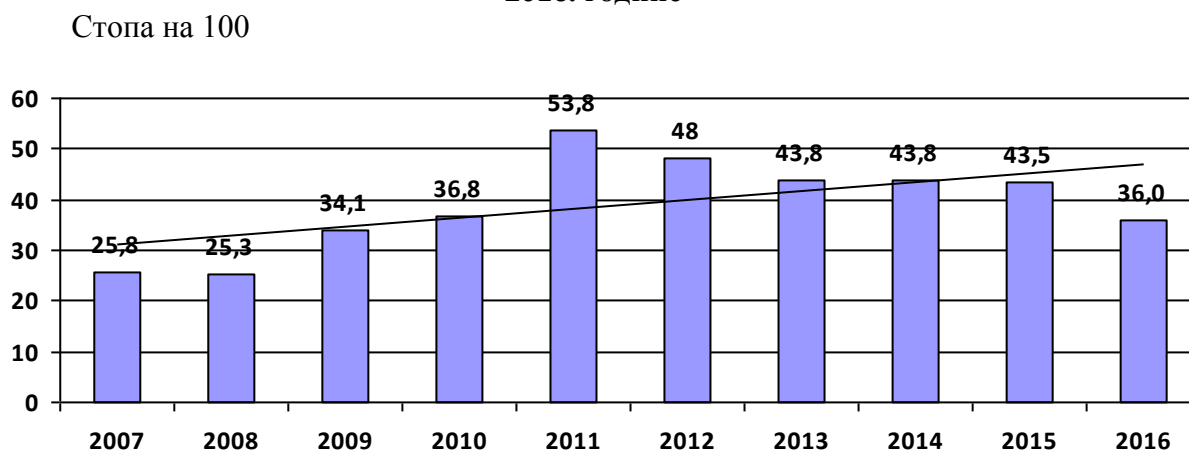
Табела 7. Приказ привремене неспособности-спречености за рад на територији Браничевског округа у 2016. години

Ред. бр.	Узрок неспособности/спречености за рад	Број случајева	Број дана	Стопа
1.	Болести и повреде ван рада	11841	171181	28,69
2.	Повреде на раду	246	7172	0,60
3.	Трудноћа и порођај	1042	156845	2,52
4.	Нега члана породице	1725	19224	4,18
СВЕГА		14854	354422	35,99

Резултати анализе привремене спречености за рад у Браничевском округу показују да је највећи број поменутих случајева као и највећи број дана одсуствања са посла у 2016. години био због болести и повреда ван рада (79,7% случајева и 48,3% дана).

На територији Браничевског округа, стопа броја случајева неспособности/спречености за рад у 2016. години, износи 36 на 100 запослених радника (процењени број радника за Браничевски округ према Републичком заводу за статистику износи 41268 радника). У посматраном периоду, од 2007-2016. године, стопа апсентизма је значајно порасла, за 10,2% у односу на почетну годину (гафикон број 13).

Графикон 13. Стопа апсентизма на територији Браничевског округа у периоду 2007-2016. године

На основу приказаних резултата може се рећи да је инвалидност и апсентизам проблем са којим се суочавају све општине Браничевског округа и који значајно утиче на резултате анализе здравственог стања становништва.

3.2. Здравствено стање појединих категорија становништва

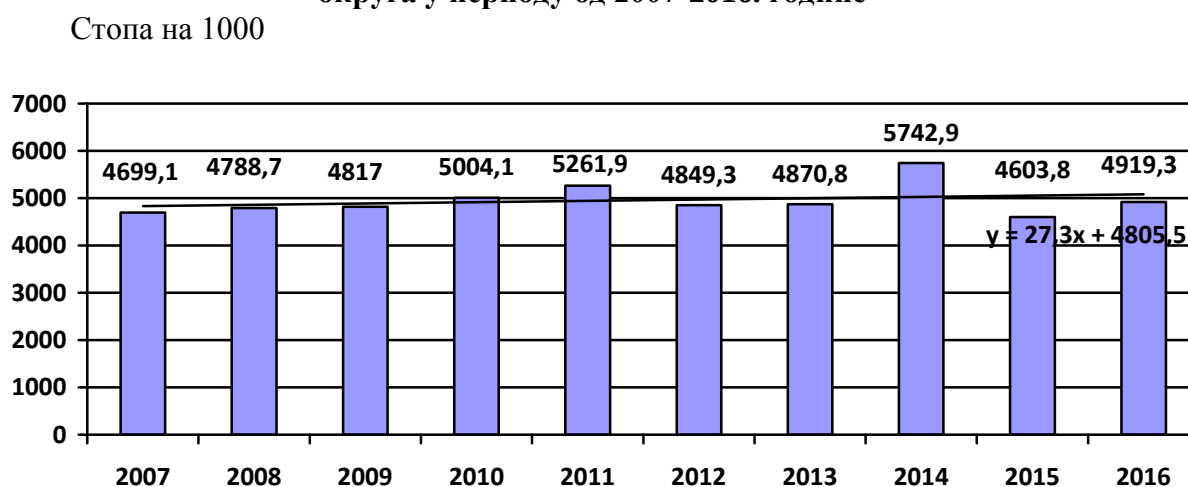
У оквиру анализе здравственог стања становништва Браничевског округа посматрани су: здравствено стање мале и предшколске деце, школске деце и омладине, одраслог становништва и жена, као и стање здравља уста и зуба свих категорија становништва.

3.2.1. Здравствено стање предшколске деце (од 0 до 6 година)

На територији Браничевског округа у 2016. години, здравствену заштиту је користило укупно 9475 детета предшколског узраста од 0 до 6 година.

У оквиру служби за здравствену заштиту предшколске деце у 2016. години, домова здравља Браничевског округа, регистровано је укупно 46610 обољење са стопом од 4919,3/1000, односно на свако дете долази по 4,9 обољења, што је за 0,3 обољења више него претходне године. У периоду од 2007-2016. године, највећа стопа оболевања у посматраној служби била је 2014. године (графикон број 14).

Графикон 14. Стопа морбидитета предшколске деце на територији Браничевског округа у периоду од 2007-2016. године

Водеће групе болести и стања по МКБ-10 регистроване у оквиру служби за здравствену заштиту мале и предшколске деце Браничевског округа у 2016. години биле су:

- 1 Болести система за дисање (X група) (59,76%)
- 2 Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази (XVIII група) (12,08%)
- 3 Заразне болести и паразитарне болести (I група) (6,10%)
- 4 Болести коже и болести поткожног ткива (XII група) (5,13%)
- 5 Болести ува и болести мастоидног наставка (VIII група) (4,63%)
- 6 Болести ока и припојака ока (VII група) (3,19%)
- 7 Повреде, тровања и последице деловања спољних фактора (XIX група) (2,41%)
- 8 Болести система за варење (XI група) (2,26%)
- 9 Болести мокраћно-полног система (XIV група) (2,04%)
- 10 Болести крви и болести крвотворних органа и поремећаји имунитета (III група) (1,21%)

Према приказаним резултатима анализе може се закључити да су код предшколске деце на територији Браничевског округа убедљиво прво место, као и претходних година, заузеле Болести система за дисање са 59,76%. Стопа обољења за Болести система за дисање била је 2939,8/1000.

Табела 8. Приказ најчешћих дијагноза које су регистроване у служби за здравствену заштиту предшколске деце на територији Браничевског округа 2016. године

Ранг	О К Р У Г		
	Б Р А Н И Ч Е В С К И		
	Дијагноза	Број	% од укупног броја дијагноза
1.	Pharyngitis acuta et tonsillitis acuta	11973	25,69
2.	Инфекције горњих респираторних путева неспецифичне локализације	8809	18,90
3.	Bronchitis acuta et bronchiolitis acuta	3309	7,10
4.	Laryngitis et tracheitis acuta	3044	6,53
5.	Други симптоми, знаци и ненормални клинички и лабораторијски налази	2664	5,71

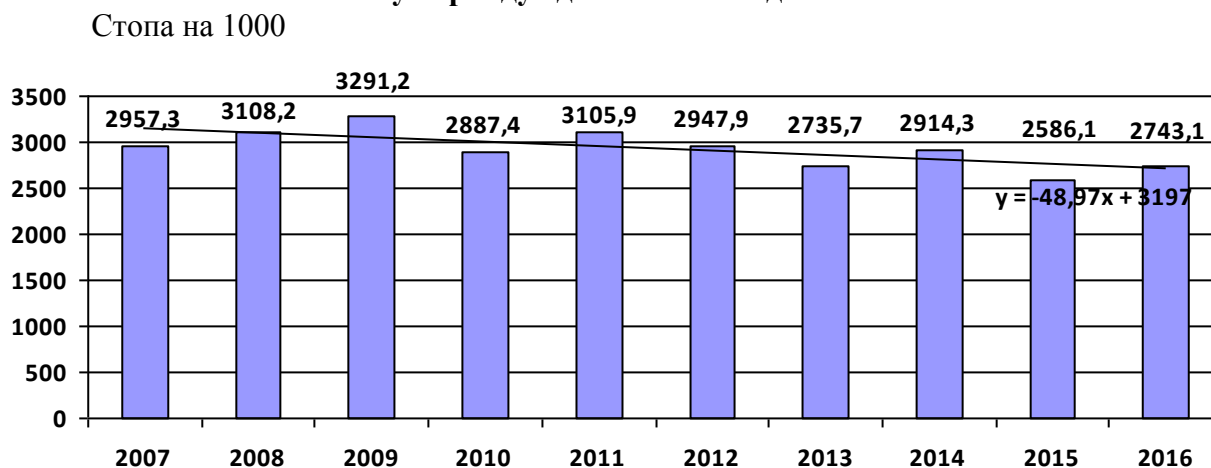
Приказани резултати показују да су и у 2016. години, као и у претходних година, Болести система за дисање, односно акутна упала грла и крајника као и инфекције горњих дисајних путева били најчешћи здравствени проблеми код мале деце на територији Браничевског округа (табела 8).

3.2.2. Здравствено стање школске деце и омладине (од 7 до 18 година)

На територији Браничевског округа у 2016. години, здравствену заштиту је користило укупно 20493 школске деце и омладине од 7 до 18 година.

У оквиру служби за здравствену заштиту школске деце и омладине домова здравља Браничевског округа у 2016. години, регистровано је укупно 56214 обољења са стопом од 2743,1/1000, односно на свако школско дете долази по 2,7 обољења, што је за 0,1 обољења више него у претходној години. У периоду од 2007-2016. године уочава се благо смањење стопе оболевања у посматраној животној доби (графикон број 15).

Графикон 15. Стопа морбидитета школске деце на територији Браничевског округа у периоду од 2007-2016. године

Водеће групе болести и стања по МКБ-10 регистроване у оквиру служби за здравствену заштиту школске деце и омладине Браничевског округа у 2016. години биле су:

1. Болести система за дисање (X група) (49,92%)
2. Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази (XVIII група) (16,60%)
3. Заразне болести и паразитарне болести (I група) (6,91%)
4. Повреде, тровања и последице деловања спољних фактора (XIX група) (5,61%)
5. Болести коже и болести поткожног ткива (XII група) (4,33%)
6. Болести система за варење (XI група) (3,82%)
7. Болести мокраћно-полног система (XIV група) (2,99%)
8. Болести ува и болести мастоидног наставка (VIII група) (2,81%)
9. Болести ока и припојка ока (VII група) (1,86%)
10. Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива (XIII група) (1,84%)

Према претходно приказаним резултатима анализе, јасно се види да су код школске деце и омладине у Браничевском округу, Болести система за дисање најчешће дијагностикована обољења и да су, као и претходне године, убедљиво на првом месту са учешћем од 49,92%. Стопа оболевања од Болести система за дисање износи 1369,3/1000.

Табела 9. Приказ најчешћих дијагноза које су регистроване у служби за здравствену заштиту школске деце и омладине на територији Браничевског округа 2016. године

Ранг	О К Р У Г		
	Б Р А Н И Ч Е В С К И		
	Дијагноза	Број	% од укупног броја дијагноза
1.	Pharyngitis acuta et tonsillitis acuta	11490	20,43
2.	Инфекције горњих респираторних путева неспецифичне локализације	11212	19,94
3.	Други симптоми, знаци и ненормални клинички и лабораторијски налази	4477	7,96
4.	Dolor abdominalis et pelvis	3118	5,55
5.	Bronchitis acuta et bronchiolitis acuta	2568	4,57

Приказани резултати показују да су и у 2016. години, као и претходних година, Болести система за дисање, односно акутна упала грла и крајника као и инфекције горњих дисајних путева били најчешћи здравствени проблеми код школске деце и омладине на територији Браничевског округа (табела 9).

Систематски прегледи, чији су резултати веома добар показатељ здравственог стања школске деце и омладине, спроведени су код ученика основних и средњих школа на територији Браничевског округа у 2016. години, са обухватом од 95,73% код основаца и са 85,10% код ученика средње школе у односу на планирани број (табела 10.).

Табела 10. Приказ утврђених стања/обољења након спроведених систематских прегледа код ученика основне и средње школе Браничевског округа у 2016. години

	О К Р У Г			
	Б Р А Н И Ч Е В С К И			
	Ученици основне школе		Ученици средње школе	
Број ученика који подлежу систематским прегледима у току године	5341	100,00	2188	100,00
Обухваћено систематским прегледом	5113	95,73%	1862	85,10
Утврђено стање / обољење	Број	%	Број	%
Лоше телесно држање	751	14,69	362	19,44
Лоша телесна развијеност	138	2,70	41	2,20
Лоша телесна ухрањеност	689	13,47	173	9,29
Изражена деформација кичме (лордоза, сколиоза...)	13	0,25	11	0,59
Деформације грудног коша	89	1,74	30	1,61
Сметње вида и мотилитета	81	1,58	13	0,70
Оштећење слуха	7	0,14	1	0,05
Срчане мане	19	0,37	4	0,21
Недовољна психичка развијеност	29	0,57	1	0,05
Говорне мане	74	1,45	5	0,27
Деформације стопала	1094	21,40	279	14,98

Анализа добијених резултата након спроведених систематских прегледа ученика у дефинисаним узрасту показују да су код ученика основне школе, као и претходне године, деформације стопала (21,40%), лоше телесно држање (14,69%) и лоша телесна ухрањеност (13,47%) најчешће дијагностиковани проблеми. Код ученика средње школе најчешће дијагностиковани проблеми су лоше телесно држање (19,44%), деформације стопала (14,98%) и лоша телесна ухрањеност (9,29%).

Графикон 16. Обухват систематским прегледима деце у основним и средњим школама на територији Браничевског округа у периоду 2007-2016. године

%

Графикон број 16 показује да је у посматраном десетогодишњем периоду, обухват систематским прегледима код ученика основне школе био највећи у 2015. години а најмањи у 2014. години. Обухват систематским прегледима код ученика средње школе у посматраном периоду био је највећи у 2014. години а најмањи у 2016. години.

3.2.3. Здравствено стање одраслог становништва

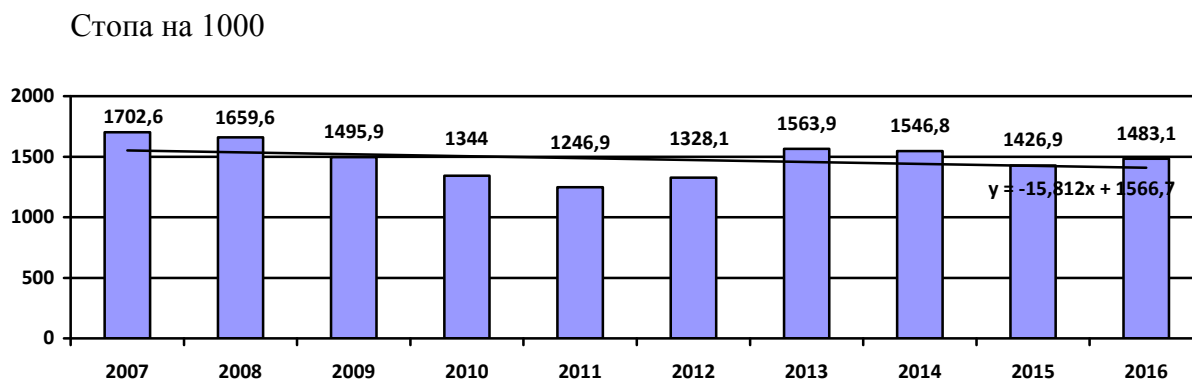
Анализа здравственог стања одраслог становништва на територији Браничевског округа за 2016. годину, рађена је на основу података добијених из служби опште медицине и медицине рада, домова здравља са територије посматраног округа.

3.2.3.1. Служба опште медицине

На територији Браничевског округа здравствене услуге у оквиру служби опште медицине остварује 114537 корисника.

У оквиру служби опште медицине домова здравља Браничевског округа у 2016. години регистровано је укупно 169873 обољења са стопом од 1483,1/1000, односно 1,5 обољења по одраслој особи, што је за 0,1 обољења више него у претходној години. У периоду од 2007-2016. године уочава се благо смањење стопе оболевања у овој служби (графикон број 17).

Графикон 17. Стопа морбидитета одраслог становништва на територији Браничевског округа у периоду од 2007-2016. године

Водеће групе болести и стања по МКБ-10 регистроване у оквиру служби опште медицине домова здравља Браничевског округа у 2016. години, биле су:

1. Болести система за дисање (X група) (18,73%)
2. Болести система крвотока (IX група) (17,31%)
3. Болести мишићно-коштаног система и везивниг ткива (XIII група) (10,75%)
4. Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази (XVIII група) (10,32%)
5. Повреде, тровања и последице деловања спољних фактора (XIX група) (7,08%)
6. Болести мокраћно-полног система (XIV група) (6,30%)
7. Болести система за варење (XI група) (5,38%)
8. Болести жлезда са унутрашњим лучењем, исхране и метаболизма (IV група) (4,78%)

9. Болести ока и припојака ока (VII група) (3,65%)
10. Болести коже и болести поткожног ткива (XII група) (3,61%)

Резултати анализе показују да су у служби опште медицине у 2016. години, на првом месту регистроване Болести система за дисање са 18,73%, чија стопа износи 277,7/1000. Најчешће регистроване дијагнозе у оквиру служби опште медицине на територији Браничевског округа приказане су у табели број 11.

Табела 11. Приказ најчешћих дијагноза које су регистроване у служби опште медицине на територији Браничевског округа 2016. године

Ранг	О К Р У Г		
	Б Р А Н И Ч Е В С К И		
	Дијагноза	Број	% од укупног броја дијагноза
1.	Hypertensio arterialis essentialis (primaria)	17297	10,18
2.	Други симптоми, знаци и ненормални клинички и лабораторијски налази	12180	7,17
3.	Pharyngitis acuta et tonsillitis acuta	9661	5,69
4.	Друга обољења леђа	9240	5,44
5.	Инфекције горњих респираторних путева неспецифичне локализације	6585	3,87

Приказани резултати показују да су, као и претходних година, висок крвни притисак, други симптоми, знаци и ненормални клинички и лабораторијски налази као и акутна упала грла и крајника били најчешћи здравствени проблеми код одраслог становништва на територији Браничевског округа и у 2016. години.

3.2.3.2. Служба здравствене заштите радника

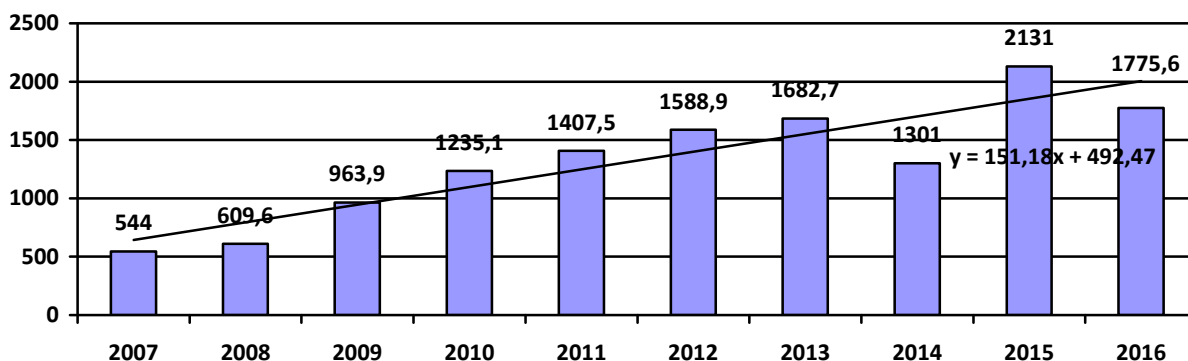
На територији Браничевског округа у 2016. години, здравствене услуге у оквиру службе медицине рада, оних домова здравља који имају организовану поменућу службу (дз Петровац на Млави и дз Пожаревац), користило је укупно 28010 радно-активних лица.

У оквиру служби медицине рада домова здравља Браничевског округа у 2016. години, регистровано је укупно 49736 обољења са стопом од 1775,6/1000. У посматраном периоду, од 2007-2016. године, стопа морбидитета у служби за здравствену заштиту радника је била највећа 2015. године (графикон број 18).

**Графикон 18. Стопа морбидитета радно активног становништва на територији
Браничевског округа у периоду од 2007-2016. године**

Стопа на 1000

Водеће групе болести и стања по МКБ-10 које су регистроване у оквиру служби медицине рада Браничевског округа у 2016. години биле су:

1. Болести система за дисање (X група) (20,05%)
2. Болести система крвотока (IX група) (17,06%)
3. Болести мишићно-коштаног система и везивниг ткива (XIII група) (10,77%)
4. Болести жлезда са унутрашњим лучењем, исхране и метаболизма (IV група) (7,06%)
5. Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази (XVIII група) (6,46%)
6. Повреде, тровања и последице деловања спољних фактора (XIX група) (6,29%)
7. Болести мокраћно-полног система (XIV група) (5,88%)
8. Душевни поремећаји и поремећаји понашања (V група) (4,93%)
9. Болести система за варење (XI група) (4,56%)
10. Болести коже и болести поткожног ткива (XII група) (3,66%)

Анализа показује да су код радно-активног становништва на територији Браничевског округа убедљиво највећи проблем у 2016. години, као и претходних година биле Болести система за дисање (20,05%), затим Болести система крвотока (17,06%) и Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива (10,77%). Стопа оболевања за Болести система дисања у Браничевском округу 2016. године била је 356,1/1000.

Најчешће регистроване дијагнозе у оквиру служби медицине рада Браничевског округа приказане су у табели број 12.

Табела 12. Приказ најчешћих дијагноза које су регистроване у служби медицине рада на територији Браничевског округа 2016. године

Ранг	О К Р У Г		
	Б Р А Н И Ч Е В С К И		
	Дијагноза	Број	% од укупног броја дијагноза
1.	Hypertensio arterialis essentialis (primaria)	4935	9,92
2.	Pharyngitis acuta et tonsillitis acuta	3095	6,22
3.	Друга обољења леђа	3017	6,07
4.	Други симптоми, знаци и ненормални клинички и лабораторијски налази	2277	4,58
5.	Bronchitis acuta et bronchiolitis acuta	2143	4,31

Анализирајући приказане дијагнозе може се рећи да су, као и претходних година, висок крвни притисак, акутна упала грла и крајника и недефинисана обољења леђа били најчешћи здравствени проблеми код радно-активног становништва Браничевског округа у 2016. години.

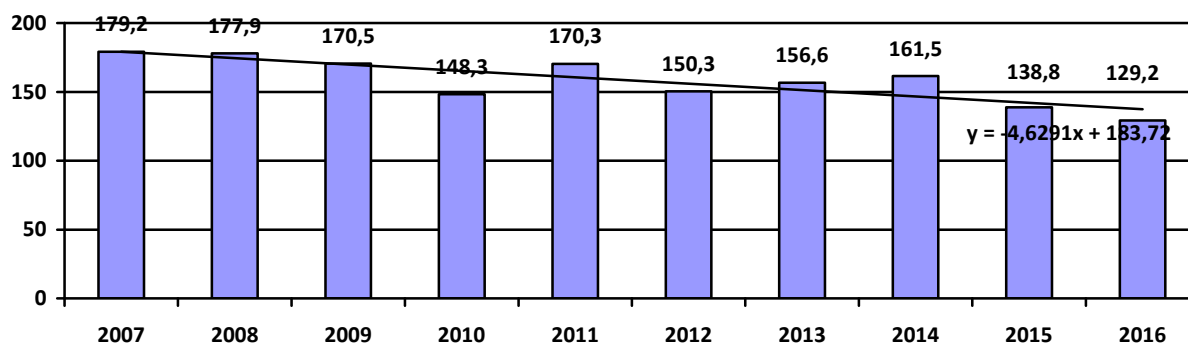
3.2.4. Здравствено стање жена

На територији Браничевског округа у 2016. години, здравствене услуге у оквиру службе за здравствену заштиту жена, имало је право да користи укупно 77512 жена које припадају животној доби од 15 и више година.

У 2016. години, у оквиру служби за здравствену заштиту жена Браничевског округа регистровано је укупно 10017 обољења са стопом од 129,2/1000. Стопа морбидитета у служби за здравствену заштиту жена у посматраном периоду, од 2007-2016. године полако опада (графикон број 19).

Графикон 19. Стопа морбидитета жена на територији Браничевског округа у периоду од 2007-2016. године

Стопа на 1000

Водеће групе болести и стања по МКБ 10 регистроване у оквиру служби за здравствену заштиту жена домова здравља посматраног округа у 2016. години биле су:

1. Болести мокраћно-полног система (XIV група) (81,20%)
2. Заразне болести и паразитарне болести (I група) (6,48%)

3. Тумори (II група) (5,24%)
4. Трудноћа, рађање и бабиње (XV група) (3,69%)
5. Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази (XVIII група) (1,54%)
6. Болести жлезда са унутрашњим лучењем, исхране и метаболизма (IV група) (0,82%)
7. Болести крви и болести крвотворних органа и поремећаји имунитета (III група) (0,41%)
8. Болести коже и болести поткожног ткива (XII група) (0,39%)
9. Болести система крвотока (IX група) (0,08%)
10. Болести система за варење (XI група) (0,06%)

Анализа здравственог стања жена које живе на територији Браничевског округа показује да су у 2016. години, као и претходних година, најчешћи проблем биле Болести мокраћно-полног система са 81,2%, чија стопа износи 104,9/1000.

Најчешће регистроване дијагнозе у оквиру служби за здравствену заштиту жена Браничевског округа приказане су у табели број 13.

Табела 13. Приказ најчешћих дијагноза које су регистроване у служби за здравствену заштиту жена на територији Браничевског округа 2016. године

Ранг	О К Р У Г		
	Б Р А Н И Ч Е В С К И		
	Дијагноза	Број	% од укупног броја дијагноза
1.	Cervicitis uteri	1766	17,63
2.	Друга запаљења женских карличних органа	1694	16,91
3.	Morbi climacterici	949	9,47
4.	Болести дојке	891	8,89
5.	Друга обољења полно-мокраћног пута	839	8,37

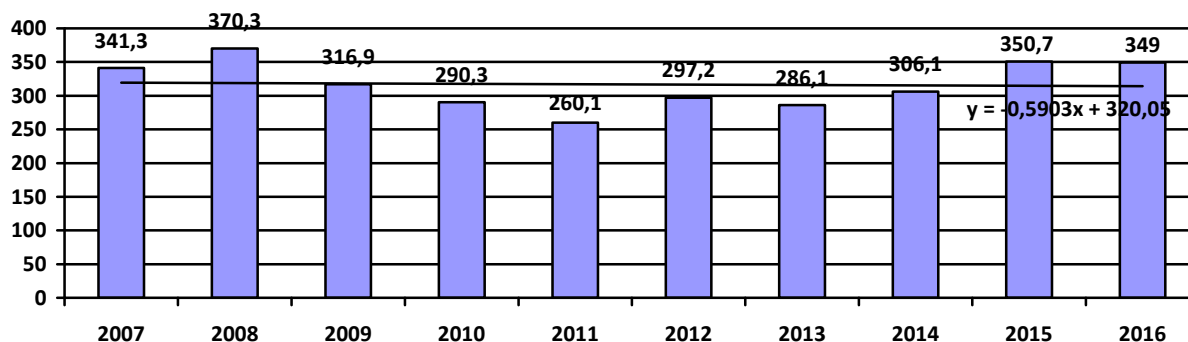
Приказани резултати показују да су и у 2016. години, као и претходних година највећи проблем код жена са 15 и више година живота у Браничевском округу биле запаљење грлића материце и неозначена запаљења органа мале карлице.

3.2.5. Здравствено стање зуба и орално здравље

У оквиру службе стоматолошке здравствене заштите током 2016. године, на територији Браничевског округа регистровано је укупно 60200 обољења са стопом од 348,96/1000. Стопа морбидитета у служби за здравствену заштиту зуба у посматраном периоду, од 2007-2016. године је порасла за 2,26% у односу на почетну годину (графикон број 20).

Графикон 20. Стопа морбидитета у стоматолошкој здравственој заштити на територији Браничевског округа у периоду од 2007-2016. године

Стопа на 1000

Од укупног броја приказаних обољења зуба на територији Браничевског округа (60200), код деце од 0 до 6 година регистровано је 7233 обољења (стопа 763,4/1000), код школске деце од 7 до 14 година регистровано је 22039 обољења (стопа 1693,1/1000), код школске деце од 15 до 18 година регистровано је 3962 обољења (стопа 530/1000), код одраслих од 19 до 64 године регистровано је 19311 обољења (стопа 188,6/1000) и код лица са 65 и више година регистровано је 7655 обољења (стопа 190,7/1000).

Табела 14. Приказ најчешћих дијагноза које су регистроване у служби стоматолошке здравствене заштите на територији Браничевског округа 2016. године

Ранг	О К Р У Г		
	Б Р А Н И Ч Е В С К И		
	Дијагноза	Број	% од укупног броја дијагноза
1.	Caries dentium (Каријес-квар зуба)	16333	27,13
2.	Morbi pulpaе et textus periapicalis (Болести пулпе зуба и ткива око врха зуба)	15241	25,31
3.	Morbi dentium et textus sustentionalis alii (Друге болести зуба и потпорног ткива)	9065	15,06
4.	Morbi textuum dentium durarum alii (Друге болести тврних ткива зуба)	6152	10,22
5.	Disordines evolutionis et eruptionis dentium (Поремећаји развоја и ницања зуба)	3336	5,54

Резултати анализе показују да су и у 2016. години, као и претходних година, на територији Браничевског округа, најчешће регистроване дијагнозе у оквиру стоматолошке здравствене заштите биле: зубни каријес, болести пулпе и неозначене болести зуба и потпорног ткива (табела 14).

3.3. Болнички морбидитет

Болнички морбидитет, као веома важан показатељ здравственог стања становништва на територији Браничевског округа посматран је кроз Извештаје о хоспитализацији болнички лечених лица.

На територији Браничевског округа стационарну здравствену заштиту становништву обезбеђују Општа болница Пожаревац и Општа болница Петровац на Млави.

Болничко лечење на територији Браничевског округа у 2016. години, са укупним бројем запослених здравствених радника (лекара и медицинских сестара/техничара), капацитетом, оптерећеношћу, заузетошћу и просечном дужином лечења приказано је у табели број 15.

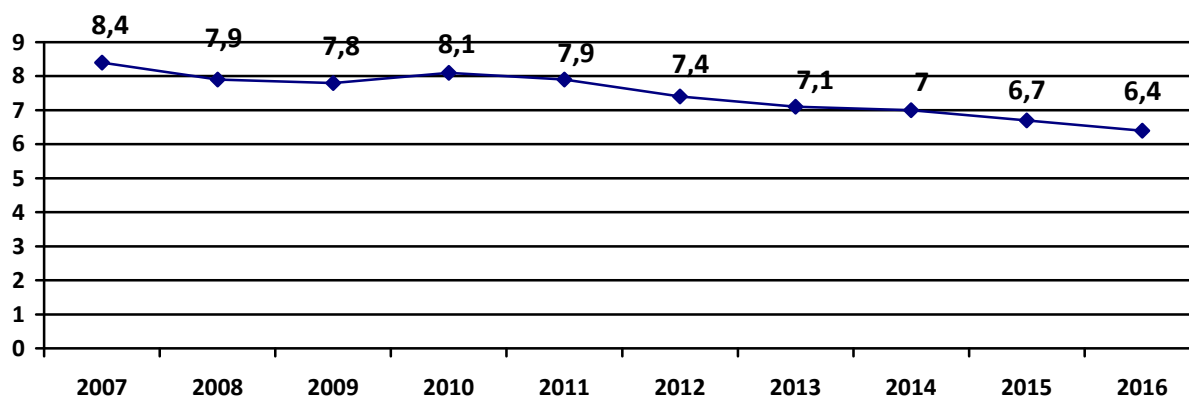
Табела 15. Стационарно лечење на територији Браничевског округа у 2016. години

ОКРУГ	Општа болница	Број запослених*			Број пост-еља	Број лече-них	Број оствар. б.о. дана	Прос. дужи. Лечењ	Заузет. постеља у %	Број умрлих
		Укуп	Лекара	Технич.						
Браничевски	Петровац	193	49	144	138	3960	27298	6,89	54,05	163
	Пожаревац	693	156	537	530	17353	109361	6,30	56,38	916
	Свега	886	205	681	668	21313	136659	6,41	55,89	1079

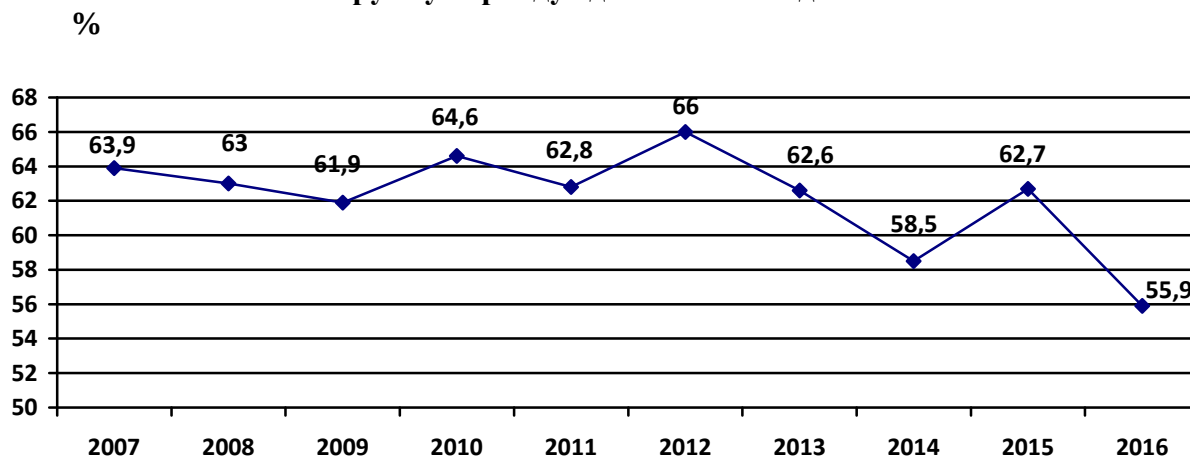
*Приказани број запослених подразумева само лекаре и техничаре без осталих здравствених радника (фармацеута), сарадника и немедицинског особља.

На основу података у периоду од 2007. до 2016. године уочавамо да просечна дужина лечења у болницама Браничевског округа континуирано опада, док просечна заузетост постеља у процентима варира из године у годину (графикон број 21 и 22).

Графикон 21. Просечна дужина лечења у болницама Браничевског округа у периоду од 2007-2016. године

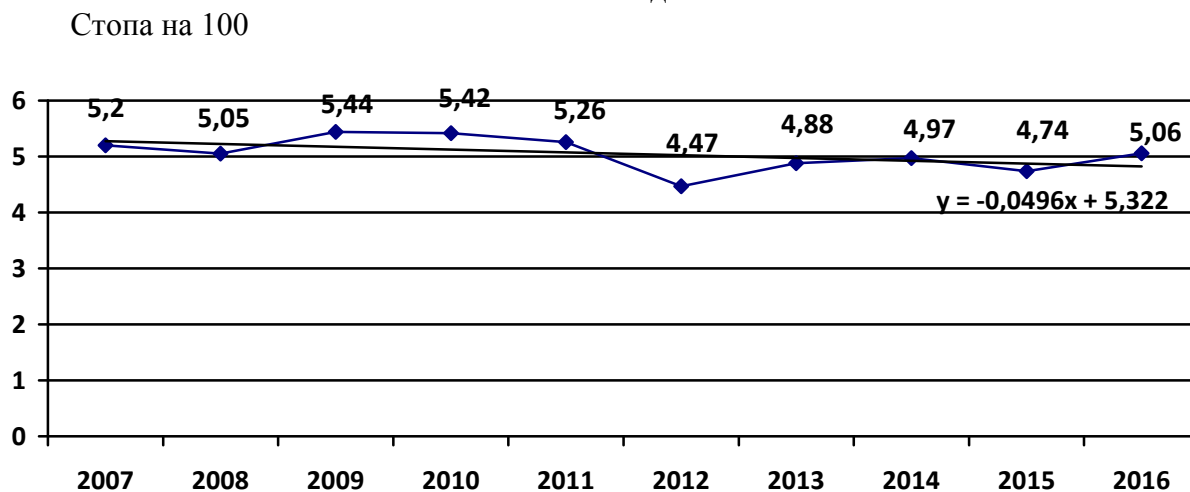

Графикон 22. Просечна заузетост постеља у процентима у болницама Браничевског округа у периоду од 2007-2016. године

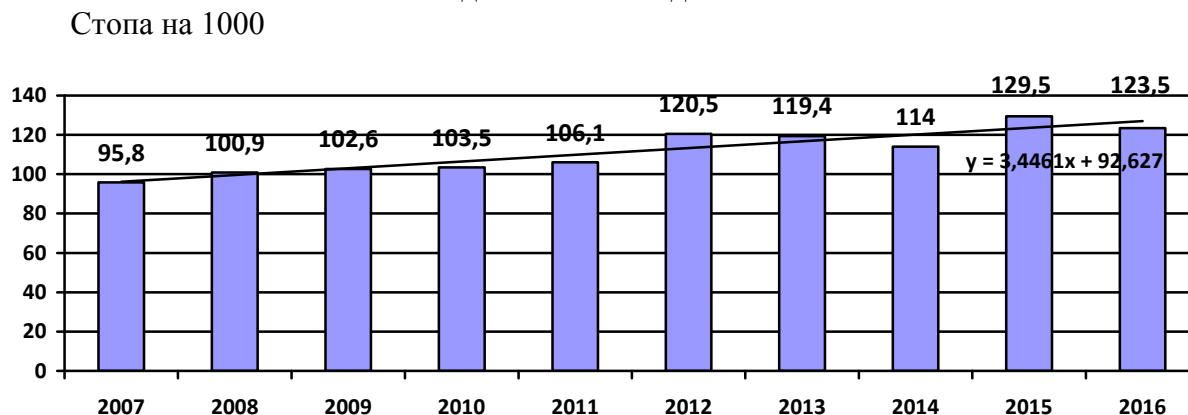
У посматраном десетогодишњем периоду и вредност стопе леталитета у болницама Браничевског округа показује благо опадајући тренд (графикон број 23).

Графикон 23. Стопа леталитета у болницама Браничевског округа у периоду од 2007-2016. године

Према добијеним резултатима стопа хоспитализације у 2016. години у Општој болници Пожаревац била је 131,6 хоспитализованих на 1000 становника, што је за 6,3% мање у односу на 2015. годину, а у Општој болници Петровац на Млави стопа хоспитализације износила је 97,3 болнички лечених лица на 1000 становника, што је за 3,4% више у односу на претходну годину. У 2016. години, на нивоу Браничевског округа, за две болнице, стопа хоспитализације је износила 123,5 на 1000 становника. Стопа хоспитализације је у посматраном периоду, од 2007-2016. године порасла 28,9% (графикон број 24).

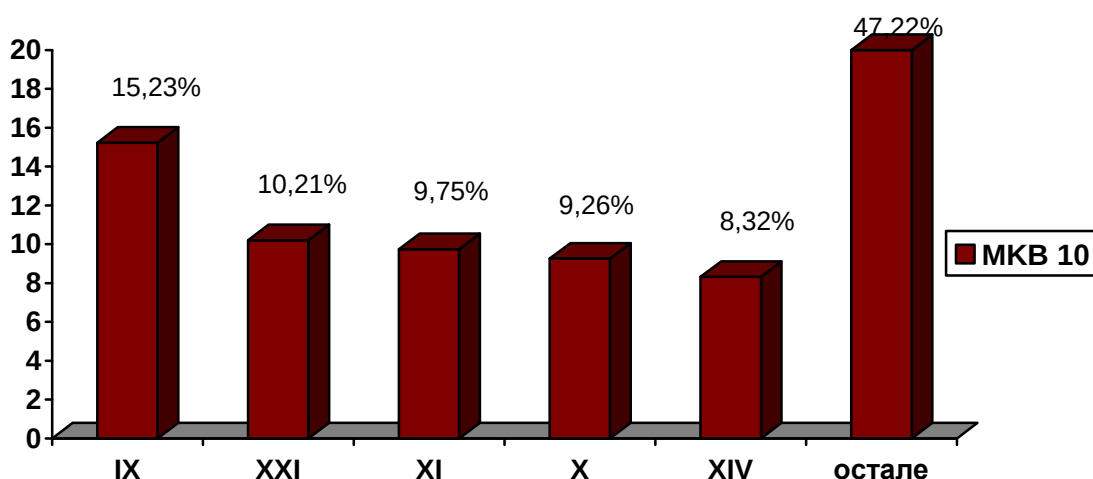
Графикон 24. Стопа хоспитализације на територији Браничевског округа у периоду од 2007-2016. године

Анализирајући старосну структуру стационарно лечених лица у 2016. години, у општим болницама Браничевског округа, може се рећи да од укупног броја лечених највећи проценат, како у Општој болници Пожаревац тако и Општој болници Петровац на Млави, припадао је особама са 65 и више година (40,17% у пожаревачкој и 49,26% у петровачкој болници), а на нивоу округа тај проценат износи 41,79%. Најмањи проценат од укупног броја лечених, на нивоу Браничевског округа, припада категорији становништва од 7 до 18 година (5,64%).

Према основном разлогу хоспитализације, резултати анализе показују да је и у 2016. години, као и претходне године, највећи број лица на територији Браничевског округа био хоспитализован због Болести система крвотока (15,23%) и Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом (10,21%) (графикон 25).

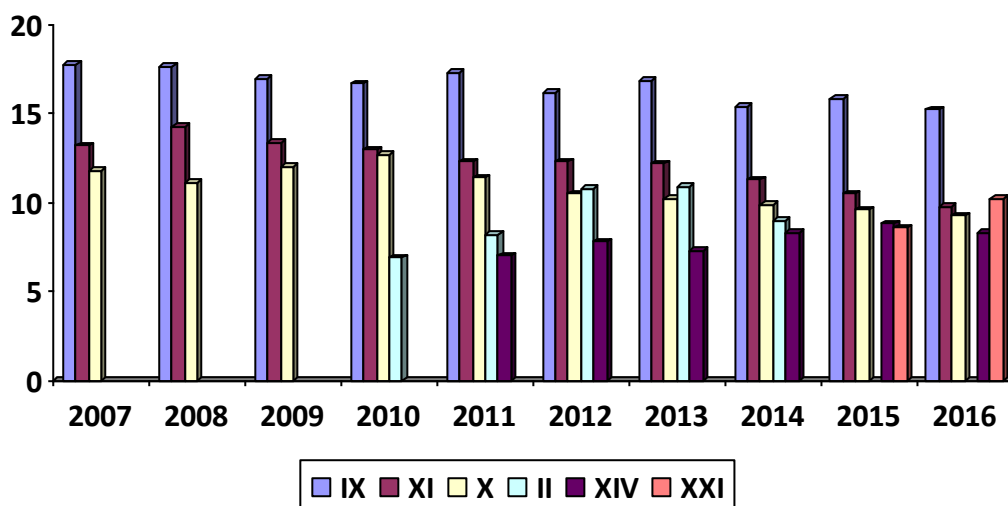
Графикон 25. Најчешћи разлози хоспитализације на територији Браничевског округа по МКБ 10 у 2016. години

Болести система крвотока биле су водеће у целом посматраном периоду, од 2007-2016. године. Према подацима из графика број 26 уочавамо да учешће оболелих од Болести система за варење и Болести система за дисање опада у болничком морбидитету у посматраном периоду, док је учешће оболелих од Болести система крвотока константно висок. У првих пет група обољења се група Тумора јавља 2010. године, и губи се у 2015.

години. Од 2011. године у првих пет група обољења јавља се група Болести мокраћно-полног система, која у 2016. години заузима пето место на нивоу округа.

Графикон 26. Учешће водећих група болести у болничком морбидитету болница на територији Браничевског округа у периоду од 2007-2016. године
%

Према подацима приказаним у табели 16, Болести система крвотока биле су најчешћи узрок хоспитализације у обе опште болнице Браничевског округа у 2016. години.

Табела 16. Приказ водећих група болести у болницама Браничевског округа у 2016. години

Ред бр.	ОКРУГ	ОПШТА БОЛНИЦА	ГРУПА БОЛЕСТИ ПО МКБ-10	БРОЈ ХОСПИТАЛ.	%ОД УКУП. БРОЈА ЛЕЧЕНИХ
1.	Браничевски	ПОЖАРЕВАЦ	IX	2312	13,05
			XXI	2121	11,97
			XIV	1673	9,44
			XI	1525	8,61
			XV	1488	8,40
		ПЕТРОВАЦ НА МЛАВИ	IX	971	25,32
			X	734	19,14
			XI	576	15,02
			XVIII	296	7,72
			XV	281	7,33

Најчешће утврђене дијагнозе, као основни разлог болничког лечења, у општим болницама Браничевског округа приказане су у табели број 17. Ако се искључи разлог хоспитализације због порођаја (Partus spontaneus capite i Partus sectione caesarea selectivus), као и боравк у здравственој установи ради одређених третмана и здравствене заштите и због недовољно дефинисаних стања и симптома, у Општој болници Пожаревац најчешћи разлози хоспитализације били су: Застојна недовољна функција

срца и Пролив са желудачно цревним запаљењем заразног порекла а у Општој болници Петровац на Млави Хронична опструктивна болест плућа са акутним погоршањем, неозначена и Повећан крвни притисак (табела 17.).

Табела 17. Приказ водећих дијагноза болести које су лечене у општим болницама Браничевског округа 2016. године

Ранг	БРАНИЧЕВСКИ ОКРУГ					
	ОПШТА БОЛНИЦА ПОЖАРЕВАЦ			ОПШТА БОЛНИЦА ПЕТРОВАЦ		
	Дијагнозе лечених лица	Број	% од укупног бр.лече них	Дијагнозе лечених лица	Број	% од укупног бр.лечених
1.	Insufficiencia cordis congestiva (I50.0)	301	1,70	Morbus pulmonis obstructivus chronicus cum exacerbatione acuta, non specificatus (J44.1)	347	9,05
2.	Diarrhoea et gastroenteritis, causa infectionis (A09.9)	285	1,61	Hypertensio arterialis essentialis (primaria) (I10)	197	5,14
3.	Hernia inguinalis unilateralis, non specificata (K40.9)	274	1,55	Fibrillatio atriorum et fluctuatio atriorum (I48)	182	4,75
4.	Fibrillatio atriorum et fluctuatio atriorum (I48)	210	1,19	Cardiomyopathia congestiva (I42.0)	162	4,22
5.	Anemia sideropenica secundaria (D50.0)	209	1,18	Gastritis, non specificata (K29.7)	111	2,89

Посматрајући IX групу по МКБ-10, односно Болести система крвотока, као водећу групу болести у укупном броју стационарно лечених на територији Браничевског округа, приказали смо најчешће дијагнозе поменуте групе обољења у две опште болнице посматраног округа (табела 18.).

Табела 18. Приказ најчешћих дијагноза водећих група болести по МКБ-10 у општим болницама Браничевског округа у 2016. години

Р а н г	БРАНИЧЕВСКИ ОКРУГ					
	ОПШТА БОЛНИЦА ПОЖАРЕВАЦ			ОПШТА БОЛНИЦА ПЕТРОВАЦ		
	Најчешће дијагнозе IX групе по МКБ 10 класификацији (водећа група)	Бр.	% од укупног броја лечених из IX групе	Најчешће дијагнозе IX групе по МКБ 10 класификацији (водећа група)	Бр.	% од укупног броја лечених из IX групе
1.	Insuffitientia cordis congestiva (I50.0)	301	13,02	Hypertensio arterilalis essentialis (I10)	197	20,29
2.	Fibrillatio atriorum et fluctuatio atriorum (I48)	210	9,08	Fibrillatio atriorum et fluctuatio atriorum (I48)	182	18,74
3.	Angina pectoris non stabilis (I20.0)	136	5,88	Cardiomyopathia congestiva (I42.0)	162	16,68
4.	Hypertensio arterilalis essentialis (I10)	124	5,36	Angina pectoris, non specificata (I20.9)	86	8,86
5.	Infarctus cerebri propter trombosim arteriae cerebri (I63.3)	122	5,28	Infarctus myocardi anterioris transmuralis acutus (I21.0)	25	2,57

На основу овако приказаних дијагноза, водећих група по МКБ-10, може се рећи да је у 2016. години, у Општој болници Петровац на Млави највећи број лечених болесника био са Повишеним крвним притиоском и Треперењем и лепршањем преткомора, а у Општој болници Пожаревац са Застојном недовољном функцијом срца и Треперењем и лепршањем преткомора.

3.4. Морталитет

На територији Браничевског округа посматрани су: општа стопа морталитета, специфична стопа морталитета по полу лица од 20 до 49 година, специфична стопа морталитета болести система крвотока и тумора, стопа морталитета одојчади, стопа матерналног морталитета, стопа морталитета деце од једне до навршене четврте године живота, стопа смртности деце до пет година живота и пропорционални морталитет деце до пет година живота (табела 19).

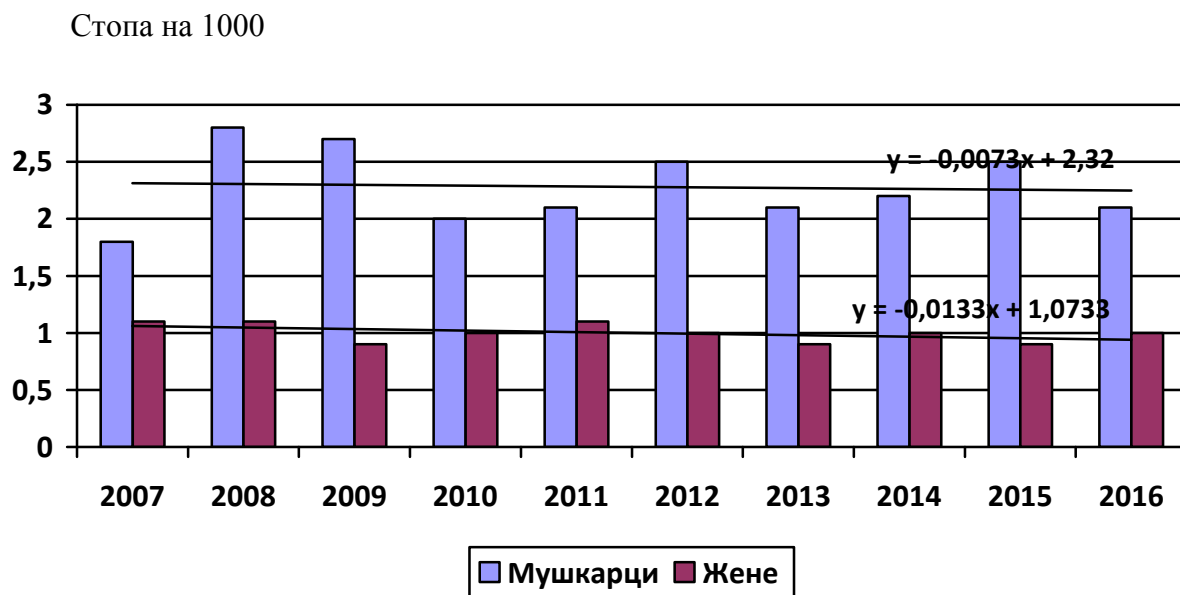
Табела 19. Показатељи „негативног” здравља на територији Браничевског округа у 2016. години

ОПШТИНА	Општа стопа морталитета	Спец. стопа морталитета М 20-49 год. живота	Спец. стопа морталитета Ж 20-49 год. живота	Спец. стопа морталитета Бол. система крвотока	Спец. стопа морталитета Тумора	Стопа матерналног морталитета	Стопа морталитета одојчади	Стопа морталитета деце од 1 до навршене 4. године живота	Стопа морталитета деце до 5 године живота	Пропорционални морталитет деце до 5 година живота
Велико Градиште	19,84	2,87	0,34	1043,82	333,78	0,00	14,60	0,00	14,60	0,61
Голубац	20,74	0,72	0,84	1212,83	221,70	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Жабари	24,76	1,07	1,24	1099,34	376,35	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Жагубица	20,67	1,49	0,57	1443,46	230,61	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Кучево	27,07	2,89	0,48	1978,20	310,45	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Мало Црниће	22,78	3,04	1,70	1595,85	249,95	0,00	20,00	0,00	20,00	0,42
Петровац	19,07	2,38	1,33	1310,75	196,61	0,00	9,90	0,00	9,90	0,36
Пожаревац	14,38	1,98	1,10	683,31	304,15	0,00	6,48	0,00	6,48	0,38
Браничевски округ	18,53	2,13	1,02	1081,65	281,71	0,00	7,28	0,00	7,28	0,28

Анализа морталитета за 2016. годину на територији Браничевског округа је показала да просечно трајање живота на поменутој територији износи 75,3 године.

У периоду од 2007. до 2016. године специфична стопа морталитета мушкараца узраста 20-49 година била је највећа 2008. године и од тада благо опада, као и специфична стопа умирања жена исте старосне доби од 2011. године је у благом опадању (графикон број 27).

Графикон 27. Специфична стопа морталитета узраста 20-49 година оба пола на територији Браничевског округа у периоду од 2007-2016. године

Специфичне стопе морталитета од болести система крвотока и тумора у посматраном десетогодишњем периоду су у порасту (графикон бр 28).

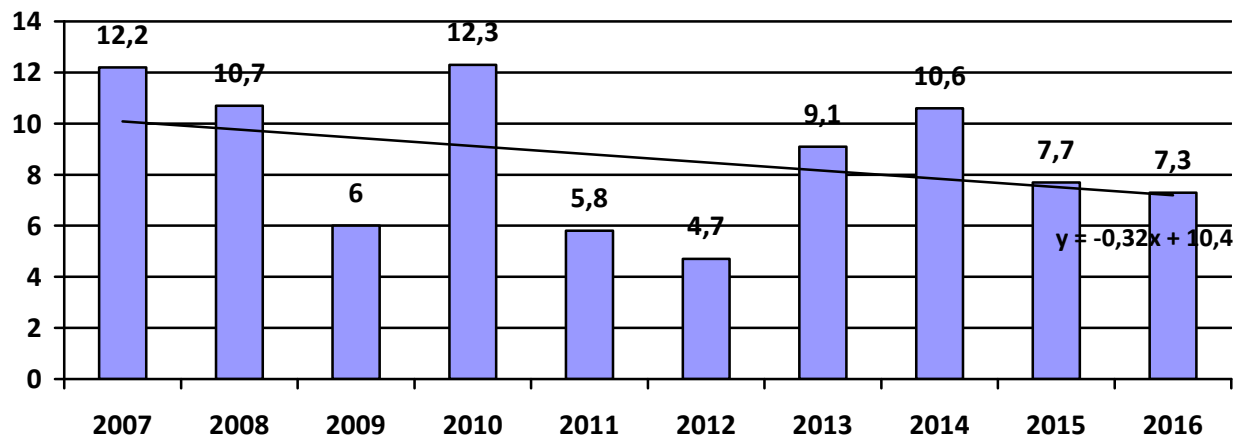
Графикон 28. Специфична стопа морталитета изабраних група болести на територији Браничевског округа у периоду од 2007-2016. године

Од узрасно-специфичних стопа смртности, као што смо напоменули анализирани су стопа смртности одојчади, стопа смртности деце узраста испод 5 година живота и узраста од 1 - 4 године живота. На територији Браничевског округа у периоду од 2007-2016. године, смртност деце до 5 година живота је у благом опадању као и смртност деце од 1 до навршене 4. године живота (графикон број 29 и 30).

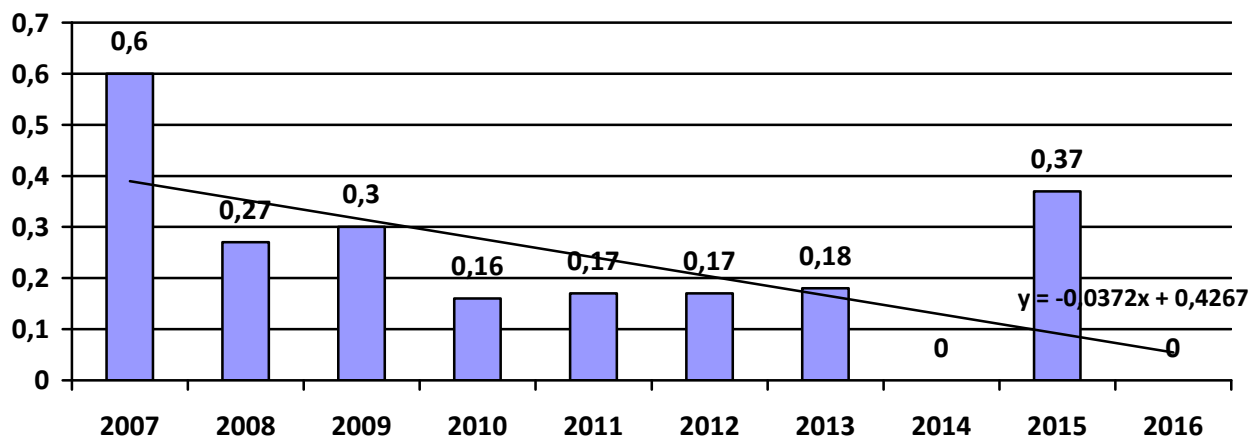
Графикон 29. Смртност деце до 5. године живота на територији Браничевског округа у периоду 2007-2016. година

Стопа на 1000

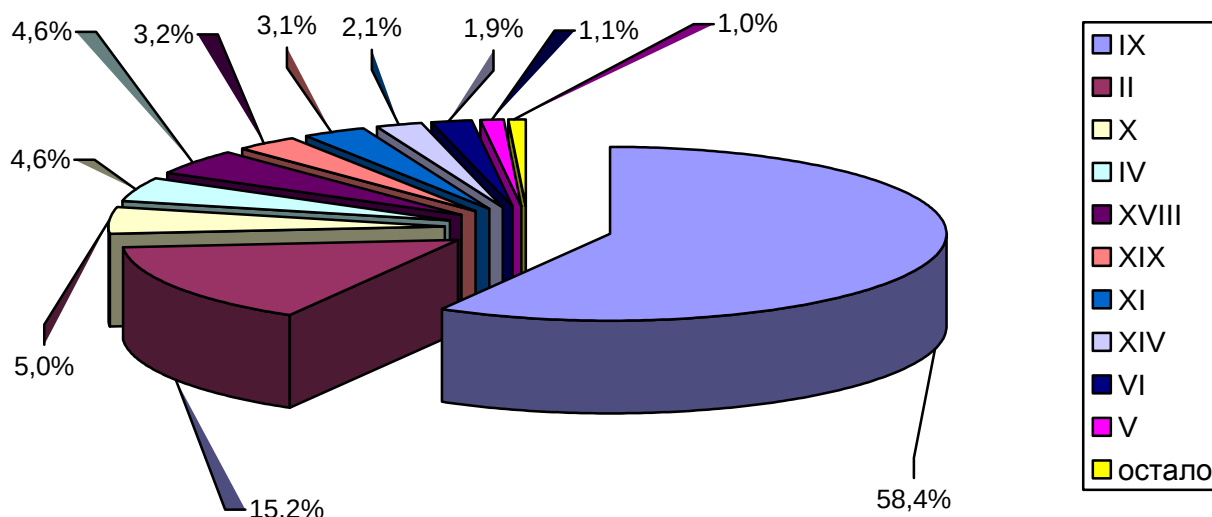
Графикон 30. Смртност деце од 1 до навршене 4. године живота на територији Браничевског округа у периоду 2007-2016. година

Стопа на 1000

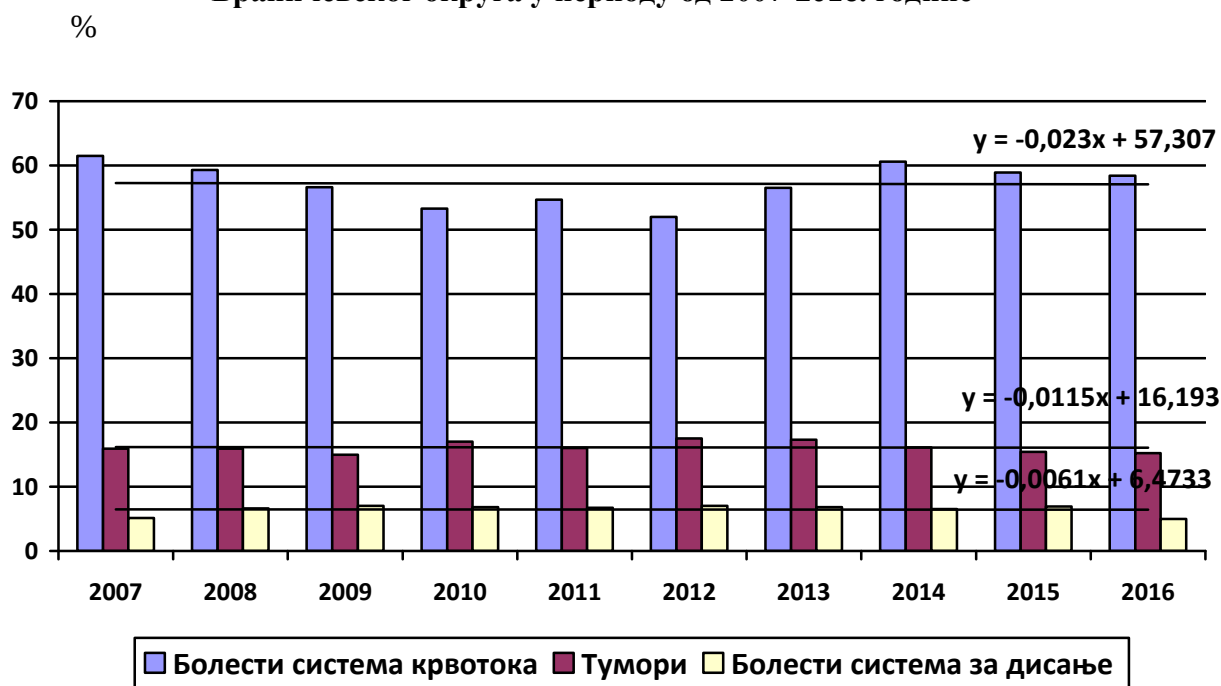
Према узроку смрти по МКБ-10, у 2016. години, на територији Браничевског округа, највећи број лица је умро од: Болести система крвотока (1866 лица или 58,37%) и Тумора (486 лица или 15,20%) (графикон бр. 31).

Графикон 31. Водећи узроци смрти по МКБ-10 на територији Браничевског округа 2016. године

У периоду од 2007. до 2016. године, Болести система крвотока заузимају убедљиво водеће место у умирању становништва на територији Браничевског округа а друго и треће место заузимају Тумотри и Болести система за дисање (графикон број 32).

Графикон 32. Учешће водећих група болести у умирању на територији Браничевског округа у периоду од 2007-2016. године

IV СПРОВЕДЕНЕ МЕРЕ И АКТИВНОСТИ НА ТЕРИТОРИЈИ БРАНИЧЕВСКОГ ОКРУГА 2016. ГОДИНЕ У ЦИЉУ ЗАШТИТЕ, ОЧУВАЊА И УНАПРЕЂЕЊА ЗДРАВЉА СТАНОВНИШТВА И ПРЕВЕНЦИЈЕ БОЛЕСТИ

4.1 Спречавање и сузбијање болести

На територији Браничевског округа у току 2016. године спроведене су мере примарне превенције у циљу очувања здравља и спречавања и сузбијања обољења. Мере спречавања и сузбијања обољења, односно мере специфичне превенције се спроводе као: вакцинација, дезинфекција, дезинсекција и асанација.

4.1.1. Вакцинација

Вакцинација је веома специфична мера превенције јер штити само вакцинисане особе од обољења против којих су вакцинисане. На територији Браничевског округа у 2016. години спроведена је имунизација против одређених заразних болести (туберкулозе, дечије парализе, дифтерије, тетануса, пертусиса, морбила, рубеле, паротитиса, Хепатитиса Б и обољења изазваних *Haemophilus influenzae* (табела 20).

Табела 20. Приказ спроведене имунизације против одређених заразних болести на територији Браничевског округа у 2016. години

Ред.број	ВАКЦИНА		Број планираних	Број вакцинисаних	%
1.	ТБЦ	Број вакцинисаних	1313	1301	99,09
2.	ОПВ	Број вакцинисаних	1297	1252	96,53
		ревакцинација у 2. год.	1324	1253	94,64
		ревакцинација у 7. год.	1512	1307	86,44
		ревакцинација у 14. год.	1996	1359	68,09
3.	ДТП	Број вакцинисаних	1297	1252	96,53
		ревакцинација у 2. год.	1312	1241	94,59
		ревакцинација у 7. год.	1509	1414	93,70
		ревакцинација у 14. год.	1980	1425	71,97
4.	ММР	Број вакцинисаних	1298	1187	91,45
		ревакцинација у 7. год.	1505	1404	93,29
		ревакцинација у 12. год.	-	-	-
5.	Хепатитис Б	Вакцинација у 1. год.	1297	1212	93,45
		(са 3 дозе)			
		Вакцинација у 12. год.	478	290	60,67
		(са 3 дозе)			
6.	Хиб	Број вакцинисаних	1297	1252	96,53

Према приказаним подацима о спроведеној имунизацији у 2016. години, на територији Браничевског округа, можемо рећи да су вакцинације као и ревакцинације

спроведене успешно, осим ОПВ ревакцинација у 14. години живота, ДТП ревакцинација у 14. години живота и Вакцинација против Хепатитиса Б у 12. години живота. Проблеми који су пратили спровођење имунизације током 2016. године, су слични као и претходних година и мање или више односили су се на дистрибуцију и прерасподелу одређених, недостајућих врста вакцина, миграцију становништва као и неодржив деце из маргиналних популација на позив за вакцинацију.

V СПРОВЕДЕНЕ МЕРЕ И АКТИВНОСТИ НА ТЕРИТОРИЈИ БРАНИЧЕВСКОГ ОКРУГА 2016. ГОДИНЕ У ЦИЉУ ЗАШТИТЕ, ОЧУВАЊА И УНАПРЕЂЕЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

У току 2016. године, од стране Одељења за хигијену и заштиту животне средине Завода за јавно здравље Пожаревац и територијалних ХЕ служби, вршен је хигијенско-санитарни надзор водних објеката као и контрола хигијенске исправности воде за пиће и то, према Програму заштите од заразних болести и према Правилнику о хигијенској исправности воде за пиће, на територији свих општина Браничевског округа.

На територији Браничевског округа постоји 8 централних градских водовода, 55 сеоских водовода и 161 јавних водних објеката за локално снабдевање водом који су под сталном контролом/надзором Завода за јавно здравље Пожаревац. Поред наведених објеката постоје и појединачни или индивидуални бунари који се контролишу на захтев њихових власника.

На 8 централних градских водовода на територији Браничевског округа прикључено је укупно 50,25% становништва. У току 2016. године, редовна дезинфекција спроведена је код 7 водовода (није спроведена само у Жабарима), док је редовно испитивање хигијенске исправности воде спроведено код свих 8 поменутих објеката. У оквиру поменутог испитивања у 2016. години узето је укупно 176 узорка на бактериолошки преглед, од којих су 2 узорка била неисправна (у Петровцу 2 узорка). Разлог бактериолошке неисправности биле су колиформне и аеробне мезофилне бактерије. Исти број узорака (176) прегледан је на физичко-хемијску исправност, од којих је 14 узорка (7,95%) било неисправно. Физичко-хемијску неисправност имали су градски водоводи у Голупцу (1 узорак), Жабарима (8 узорака), Жагубици (2 узорка), Петровцу (1 узорак), Пожаревацу (1 узорак) и Костолцу (2 узорка). Разлог физичко-хемијске неисправности били су: нитрати (NO₃), електропроводљивост, манган (Mn) и мутноћа. У свим градским водоводима на територији Браничевског округа у 2016. години, на свих 176 узорака контролисан је резидуални хлор, при чему је код 160 узетих узорака вредност резидуалног хлора била од 0,2 до 0,5 мг/л; а код 16 узорка вредност резидуалног хлора била је мања од 0,2 мг/л.

На територији Браничевског округа постоји 55 сеоских водовода на које је прикључено укупно 28,25% становништва. У 2016. години, на поменутих објектима спроведено је 9 редовних и 24 повремене дезинфекције, док код 22 сеоска водовода није рађена дезинфекција јер су били исправни. У 2016. години било је 37 редовних и 7 повремених испитивања хигијенске исправности воде сеоских водовода, док у 11 сеоских водовода није било контроле хигијенске исправности. Од укупно 88 узетих узорака на бактериолошки преглед, 30 узорака (34,09%) било је неисправно због присуства колиформних бактерија а на физичко-хемијском прегледу од укупно 88 узетих узорака, 14 узорака (15,9%) је било неисправно због присуства нитрата (NO₃), амонијака и

мутноће. Код свих узетих узорак (88) вредности резидуалног хлора биле су мање од 0,2 мг/л.

На територији Браничевског округа постоје 161 јавни водни објекат са којих се снабдева 12,3% становништва. У току 2016. године, утврђено је да код 96 водних објеката стање задовољава а код 65 не задовољава и спроведено је укупно 132 редовне и 12 повремених контрола хигијенске исправности воде. Урађен је бактериолошки преглед на 639 узорак и утврђена неисправност код 227 узорак (35,5%) због присуства колиформних бактерија и аеробних мезофилних. На 604 узорка извршен је физичко-хемијски преглед и утврђена неисправност код 244 узорак (40,4%) због присуства нитрата (NO₃), нитрита (NO₂), амонијака, електропроводљивости и мутноће.

Према годишњем извештају о кретању заразних и паразитарних болести на територији Браничевског округа, постоје 8 градске депонија смећа, и код неких је доста урађено на побољшању стања (Пожаревац), али још увек све имају хигијенско-санитарне недостатке, самим тим угрожавају околну земљиште, подземне воде и ваздух. Капацитети неких депонија су већ попуњени, а решења се траже у отварању регионалних депонија. Сеоске депоније смећа су практично бројна сметлишта ван села, а има и одлагања смећа у водотоке и лагеровања у двориштима.

У току 2016. године, Одељење хигијене са заштитом животне средине Завода за јавно здравље Пожаревац, повремено је са Републичком санитарном инспекцијом вршило хигијенско-санитарни надзор објеката од ширег ХЕ значаја.

Хигијенска ситуација на подручју Браничевског округа може се ценити као делимично задовољавајућа. Сеоски водоводи се и даље лоше одржавају, вода се не дезинфикује, висок је проценат хемијске и бактериолошке неисправности. Такође је висок проценат хемијски и бактериолошки неисправних вода за пиће у насељима која немају централно водоснабдевање. Забрињава стање у области загађења животне средине и у неким објектима од већег ХЕ значаја. Неповољно стање је најчешће последица недостатка материјалних средстава али и лоше здравствене и еколошке културе.

VI ЗАКЉУЧАК

Анализа здравственог стања становништва Браничевског округа за 2016. годину, спроведена је на основу података демографске и здравствене статистике. На основу добијених резултата може се закључити:

1. Према Процени становништва од 30.06.2016. године, удео становника са 65 и више година (40151) у укупном броју становника за Браничевски округ (172515) износи 23,27%, што показује да популација која живи на територији посматраног округа припада старој популацији (удео старих са 65 и више година преко 10%).

2. На територији Браничевског округа, према последњим званичним подацима Републичког завода за статистику који се односе на 2016. годину, бележи се ниска стопа наталитета од 7,17/1000 (мање од 15/1000), док је стопа општег морталитета висока и износи 18,53‰.

3. Стопа природног прираштаја у 2016. години, на територији Браничевског округа је веома ниска (-11,36‰), са негативним вредностима у свим општинама, где је забележено чак -22,38‰ у Кучеву; -19,71‰ у Жабарима; -17,98‰ у Малом Црнићу, -

15,52‰ у Голубцу; -14,26‰ у Жагубици; -12,11‰ у Петровцу на Млави; -11,53‰ у Великом Градишту и -5,96‰ у Пожаревцу.

4. Према броју корисника здравствене заштите на нивоу Браничевског округа (172515 лица) и броја регистрованих обољења у оквиру примарне здравствене заштите у 2016. години (укупно 392650 обољења, односно збир регистрованих обољења у службама зз предшколске и школске деце, одраслих, жена и стоматологије), може се закључити да у просеку на једног становника долази по 2,3 обољења.

5. Водеће групе болести по МКБ 10, за лица лечена на примарном нивоу здравствене заштите, на територији Браничевског округа у 2016. години, као и претходне године, биле су Болести система за дисање, Болести система крвотока и Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази.

6. Према броју пријављених заразних болести у 2016. години, на територији Браничевског округа, водеће место заузимају: Influenza, Varicella и Scabies.

7. Према подацима приказаним као збир приспелих пријава / одјава хроничних незаразних обољења и констатованих дијагноза са Потврда о смрти лица која су боловала од истих у 2016. години, на територији Браничевског округа, најчешће регистрована хронична незаразна обољења била су: шећерна болест, акутни коронарни синдром и малигне болести.

8. У 2016. години болничко лечење највише су користила лица са 65 и више година (9005 лица или 41,79% од укупног броја болнички лечених) а основни разлог хоспитализације у болницама Браничевског округа биле су Болести система крвотока (15,23%), Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом (10,21%), Болести система за варење (9,75%) и Болести система за дисање (9,26%).

9. Апсентизам и инвалидност су проблеми са којима се суочавају све општине Браничевског округа и који значајно утиче на резултате анализе здравственог стања становништва округа. На територији посматраног округа, у 2016. години, стопа броја случајева неспособности/спречености за рад износила је 36 на 100 запослених радника.

10. Према последњим званичним подацима Републичког завода за статистику у 2016. години, водећи узроци умирања на територији Браничевског округа биле су Болести система крвотока, Тумори и Болести система за дисање. Просечно трајање живота на територији посматраног округа у 2016. години било је 75,3 године.

11. Код деце предшколског и школског узраста на територији Браничевског округа у 2016. години најчесталије су биле Болести система за дисање и то Акутно запаљење ждрела и крајника. Забрињава чињеница што је одређен број предшколске и школске деце посматраног округа био у 2016. години, лечен без јасно постављене дијагнозе (високо 2. место заузимају Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази). Систематским прегледима школске деце и омладине утврђен је велики број деформитета стопала, лошег телесног држања и лоше телесне ухрањености.

12. Код одраслог становништва у оквиру служби опште медицине и медицине рада, у 2016. години, водеће групе болести биле су Болести система за дисање и Болести система крвотока. Најчешће регистроване дијагнозе у службама опште медицине и

медицине рада посматраног округа биле су висок крвни притисак, недефинисани симптоми, знаци и ненормални клинички и лабораторијски налази, акутна упала грла и крајника и друга обољења леђа.

13. У служби здравствене заштите жена, домова здравља Браничевског округа, у 2016. години, најучесталије су биле Болести мокраћно-полног система и то запаљење грлића материце, недефинисана запаљења органа мале карлице и болести менопаузе/климактеријума.

14. Најчешће дијагнозе у стоматолошкој здравственој заштити Браничевског округа у 2016. години, као и претходних година, биле су: зубни каријес као највећи проблем свих добних група, болести пулпе и ткива око врха зуба, као и недефинисане болести зуба и потпорног ткива.

15. У 2016. години на територији Браничевског округа планирани обим имунизације против одређених заразних болести (туберкулозе, дечије парализе, дифтерије, тетануса, пертусиса, морбила, рубеле, паротитиса, Хепатитиса Б и Хиб) реализован је успешно, док је у нешто мањем обиму у односу на план реализована ОПВ ревакцинација у 14. години живота, ДТП ревакцинација у 14. години живота и вакцинација против Хепатитиса Б у 12. години живота,

16. Хигијенска ситуација на подручју Браничевског округа може се ценити као делимично задовољавајућа. Сеоски водоводи се и даље лоше одржавају, вода се не дезинфикује, висок је проценат хемијске и бактериолошке неисправности. Такође је висок проценат хемијски и бактериолошки неисправних вода за пиће у насељима која немају централно водоснабдевање. Забрињава стање у области загађења животне средине и у неким објектима од већег ХЕ значаја. Неповољно стање је најчешће последица недостатка материјалних средстава али и лоше здравствене и еколошке културе.

др Цвија Стојановић
 Специјалиста социјалне медицине

Помоћник директора
Прим. др Сузана Петровић
 Центар за промоцију здравља
 анализу, планирање,
 организацију здравствене заштите,
 информатику и биостатистику у здравству

В.Д. ДИРЕКТОР
 Завода за јавно здравље
 Пожаревац
др Ана Јовановић